

ANKARA İLİ, ALTINDAĞ İLÇESİ
GÜMÜŞDERE MAHALLESİ 19734 ADA 9 PARSELE AİT
1/5000 ÖLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ
PLAN AÇIKLAMA RAPORU

ANKARA,2020

1.PLANLAMA ALANININ KONUMU

1.1.KENTİN GENEL TANIMI VE KONUMU

1.1.1. Coğrafya

İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Sakarya Bölümünde yer alan Ankara, 38°33' ve 40°47' kuzey enlemleriyle 30°52' ve 34°06' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Doğusunda Kırşehir ve Kırıkkale, batısında Bilecik – Eskişehir, kuzeyinde Çankırı, kuzeybatısında Bolu, güneyinde Konya ve Aksaray illeri yer almaktadır. Göller dışında 24.521 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümü içerisinde % 3,19'luk bir paya sahiptir. Rakımı, ortalama 830 – 890 metre dolayındadır.

Ankara ili, doğuda Kırıkkale, kuzeydoğuda Çankırı, kuzeybatıda Bolu, batıda Eskişehir, güneyde Konya, güneydoğuda Kırşehir ve Aksaray ile komşudur. Ankara ilinin yüz ölçümü 25.706 km² 'dir.

1.355 kilometre uzunluğu ile tamamı Türkiye toprakları üzerinde yer alan en büyük nehir olan Kızılırmak ilin doğusunu, 824 kilometre ile Türkiye'deki en büyük nehirlerden olan Sakarya Nehri ise, ilin batısını sulamaktadır. Sakarya Nehri'nin kollarından Ankara Çayı, il merkezinden geçer. İlin güneyinde ise 1300 km² ile Türkiye'nin en büyük ikinci gölü, %32,4 tuz oranıyla da dünyanın en tuzlu ikinci gölü olan Tuz Gölü vardır. Ayrıca Tuz Gölü'nün de içinde bulunduğu havza, Türkiye'nin en büyük kapalı havzasıdır.

Ovalık bir alanda kurulan ilin yüzölçümünün yaklaşık %50'sini tarım alanları, %28'ini ormanlık ve fundalık alanlar, %12'sini çayır ve meralar, %10'unu ise tarım dışı araziler teşkil etmektedir. İlin en yüksek noktası 2015 m. yüksekliğindeki Elmadağ, en geniş ovası 3789 km² lik yüz ölçümü ile Polatlı Ovası, en büyük gölü yaklaşık 490 km²'lik yüz ölçümü ile Tuz Gölü, en uzun akarsuyu yaklaşık 151 km'lik uzunluğu ile Sakarya Nehri, en büyük barajı ise 83,8 km²'lik yüz ölçümü ile Sarıyar Barajı olup, il geneli itibarıyla 14 doğal göl, 136 sulama göleti ve 11 baraj bulunmaktadır.

Ankara, Türkiye'nin başkenti ve en kalabalık ikinci ilidir. Nüfusu 2019 itibarıyla 5.639.076 kişi, 2020 nüfusu ise 5.663.322 kişidir. Bu nüfus; 25 ilçe ve bu ilçelere bağlı 1425 mahallede yaşamaktadır. Ankara'nın ilçeleri: Akyurt, Altındağ, Ayaş, Balâ, Beypazarı, Çamlıdere, Çankaya, Çubuk, Elmadağ, Etimesgut, Evren, Gölbaşı, Güdül, Haymana, Kahramankazan,

Kalecik, Keçiören, Kızılcahamam, Mamak, Nallıhan, Polatlı, Pursaklar, Sincan, Şereflikoçhisar, Yenimahalle'dir. İl genelinde nüfus yoğunluğu 215'tir. Coğrafi olarak Türkiye'nin merkezine yakın bir konumda bulunur ve İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Yüzölçümü olarak Konya ve Sivas İllerinden sonra gelmekte olup, Türkiye'nin üçüncü büyük ilidir. Bolu, Çankırı, Kırıkkale, Kırşehir, Aksaray, Konya ve Eskişehir illeri ile çevrilidir.

1.1.2. Tarihçe

Ankara'nın kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte yapılan araştırmalar, bölgedeki yerleşmelerin insanlık tarihi kadar eski olduğunu, bölgenin birçok medeniyete beşiklik ettiğini ortaya koymaktadır. Bilinen tarihi en az 10 bin yıl öncesine, Eski Taş Çağı'na ulaşan Ankara, tarih öncesinden günümüze dek pek çok medeniyeti barındırmıştır. Hititler, Frigyalılar, Lidyalılar, Persler, Galatlar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti, il topraklarını kontrolleri altında tutmuştur. Tektosagların ve Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olan Ankara şehri ve Frigyalıların başkenti Gordion, il sınırları içinde yer alır. Yıldırım Bayezid'in Timurlenk'e yenik düştüğü Ankara Muharebesi Çubuk yakınlarında ve Türk Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Muharebesi Polatlı yakınlarında yapılmıştır. Belgelere dayanmamakla birlikte ilk adının Galatlar tarafından "Ankyra (Ancyra)" olarak verildiği ve zamanımıza kadar "Angora", "Engürü" ve "Ankara" şeklinde değişime uğradığı tahmin edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, 28 Mart 1930'da yabancı ülkelerden Türk şehirleri için Türkçe adların kullanılmasını resmen talep etti. Bu tarihten sonra posta idaresi Angora olarak adreslenmiş mektupları Ankara'ya ulaştırmadı. Böylece zamanla Ankara adı evrenselleşti.

Temsil Kurulu'nun çalışmalarını yürütmek için karargâh olarak seçtiği Ankara'da 27 Aralık 1919'da büyük bir coşkuyla karşılanan Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini de burada atmıştır. 23 Nisan 1920'de kurulan TBMM Hükümetinin idare merkezi ilan edilen Ankara, 13 Ekim 1923'de çıkarılan bir kanunla da Türkiye'nin Başkenti olmuştur.

Ankara'nın başkent ilan edilmesinin ardından şehir hızla gelişmiş ve Türkiye'nin ikinci en kalabalık ili olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan ilin topraklarının yarısı hâlâ tarım amaçlı kullanılmaktadır. Ekonomik etkinlik büyük oranda ticaret ve sanayiye dayalıdır. Tarım ve hayvancılığın ağırlığı ise giderek azalmaktadır.

Ankara ve civarındaki gerek kamu sektörü gerek özel sektör yatırımları, başka illerden büyük bir nüfus göçünü teşvik etmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, nüfusu ülke nüfusunun iki katı hızda artmıştır. Nüfusun yaklaşık dörtte üçü hizmet sektörü olarak tanımlanabilecek memuriyet, ulaşım, haberleşme ve ticaret benzeri işlerde, dörtte biri sanayide, %2'si ise tarım alanında çalışır. Sanayi, özellikle tekstil, gıda ve inşaat sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Günümüzde ise en çok savunma, metal ve motor sektörlerinde yatırım yapılmaktadır. Türkiye'nin en çok sayıda üniversiteye sahip ili olan Ankara'da ayrıca, üniversite diplomalı kişi oranı ülke ortalamasının iki katıdır. Bu eğitilmiş nüfus, teknoloji ağırlıklı yatırımların gereksinim duyduğu iş gücünü oluşturur.

1.1.3. İklim

Ankara kara iklimine sahiptir. Şehirler dışındaki il topraklarının büyük kısmı tahıl tarlalarıyla kaplı platolardan oluşur. İlin çeşitli yerlerindeki doğal güzellikler korumaya alınmış, dinlenme ve eğlence amaçlı kullanıma sunulmuştur. İlin adını taşıyan tavşanı, keçisi ve kedisi dünya çapında bilinir, armudu, çiğdemi, yerel yemeklerden Ankara tavası ve Kızılcahamam ve Beypazarı'nın maden suyu ise ülke çapında tanınır.

İlin güney ve orta bölümlerinde karasal iklimin soğuk ve kar yağışlı kışları ile sıcak ve kurak yazları, kuzeyinde ise Karadeniz ikliminin ılıman ve yağışlı halleri görülebilir. Karasal iklimin hâkim olduğu bölgelerde gece ile gündüz, yaz ile kış mevsimi arasında önemli sıcaklık farkları bulunur. En sıcak ay temmuz veya ağustostur. İldeki yerine göre ortalama en yüksek gündüz sıcaklıkları 27-31° C'dir. En soğuk ay ise Ocak ayıdır, en düşük gece sıcaklıkları ildeki yerine göre ortalama -6 ila -1 °C arasındadır. Yağışlar en çok mayıs, en az temmuz veya ağustos ayında düşer. Ankara il merkezinde yıllık ortalama toplam yağış 415 mm, yıllık ortalama toplam yağış, 60 cm (Kızılcahamam) ila 35 cm (Şereflikoçhisar) arasında değişir. Son yılların en soğuk gecesi -22 ile 26 Ocak 2016'da görülmüştür.

1.1.4. Depremsellik

Ankara toprakları iki dağ kuşağı arasında sıkışmıştır. Faylara (kırık hatlara) rastlanır. Ankara il sınırları içindeki alanın %30'u 1. ve 2. derece deprem alanıdır. Son yüz yılda meydana gelen küçük şiddetli depremlerin çoğu Kuzey Anadolu Fay Hattı ve yakın çevresinde veya başkentin güneydoğusunda Tuz Gölü ve Kırşehir fayı civarındadır. Bu dönemde meydana gelen 1944 Bolu-Gerede depremi ve 1938 Kırşehir depremi Ankara il sınırları içinde hasara

yol açmıştır. Ankara içinde meydana gelen en kuvvetli deprem, 6,1 büyüklüğündeki 2005 Balâ depremidir.

1.1.5. Direy

Ankara'nın ormanlık bölgelerinde ayı, yaban domuzu, geyik gibi hayvanlar bulunur. Kurt, tilki, porsuk, tavşan, kokarca, gelincik, sincap gibi kara hayvanları ile keklik, çil, toy, turna, çulluk, güvercin, üveyik, bıldırcın gibi kuşlar ilin hemen her yerinde bulunur. Bozkır bölgelerde atmaca, şahin ve kartal gibi yırtıcı kuşlara rastlanır. Nehir ve göllerde sazan, alabalık, tatlı su midyeleri, yengeç, kurbağa, kaplumbağa, karabatak, yaban ördeği, yaban kazı ve su tavuğu gibi hayvanlar mevcuttur.

İlin adıyla anılan kedi, keçi ve tavşan meşhurdur. Ankara'nın simgesi durumunda olan bu varlıklardan özellikle Ankara kedisi ve keçisi artık sadece Ankara'da değil, dünyanın birçok ülkesinde de yetiştirilmekte ve hem şehrin hem de Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

1.1.6. Jeoloji

Ankara topraklarının kuzey kısımları volkaniktir. Burada andezitik ve trakitik kayalar, kuzeydoğuda granit türü kayalar, kuzeybatıda ise kireç taşları ve kumtaşları görülür. İlin güney ve güneydoğu bölgeleri mezozoik (II. zaman) oluşumlardan meydana gelir. Sakarya Nehri çevresinde Tersiyer, Polatlı civarında Eosen, Tuz Gölü dolaylarında Neojen (III. zamanın son sistemi), çukur ve düz alanlar ile akarsu boylarında Kuaterner oluşumları bulunmaktadır. Başkent bölgesi büyük ölçüde volkanik yüzey malzemesine sahiptir. İlin büyük bölümü kireç taşlarından oluşmuştur, bu yüzden çok kireçli topraklarla kaplıdır. Akarsu boylarında tarıma uygun alüvyon topraklarına rastlanır. Bu jeolojik yapıların bazıları oluştukları döneme ait fosiller içerir ve o dönemlerin canlıları hakkında fikir verir.

Neojen dönem oluşuklar fosil bakımından zengindir. Kızılcahamam'da Sinap yakınlarındaki bir fosil yatağında Neojen memeli kalıntıları ve adını Ankara'dan alan Ankarapithecus metei adlı bir hominoid (insansı) türe ait fosil keşfedilmiştir. Bu canlının evrimde insansılar ile insanların ortak atası olduğu öne sürülmüştür.

Güneybatıda kalan Polatlı çevresindeki kireç taşları fosil açısından oldukça zengindir. Bölgede, alt Paleosenden kalma sığ deniz bitkilerinin fosilleri bulunmuştur. Çamlıdere'deki

Taşlaşmış Ağaç Fosil Ormanı, Erken Miyosen'de (23-15 milyon yıl öncesi) gelişmiş olan çam ve meşe ağaçlarının bulunduğu karışık bir ormanın fosil kalıntılarından oluşur.

1.1.7. Bitki örtüsü

Ankara'nın iklim şartları ve topoğrafik yapısı nedeniyle ilde bitki örtüsü olarak bozkır ve orman bulunur. Bozkır bölgelerde ağaç hemen hemen hiç bulunmaz, bir tek akarsu kıyılarında iğde, söğüt ve kavak ağaçları bulunur. Bozkırda genelde dikenli çalılar ve otlar vardır. Ayrık otu, geven, sorguç otu, üzerlik, katırtırnağı, yabancı arpa, püsküllü brom, yavşan otu, gelincik, papatya, hatmi, kekik, sütleğen, ballıbaba, kuşburnu ve böğürtlen burada bulunan başlıca otlar arasında sayılabilir.

2015 verilerine göre ilin %17,1'i ormanlarla kaplı olup, yüzölçümünün %9,6'sını verimli ormanlar, %7,5'ini ise bozuk ormanlar oluşturmaktadır. Ormanlar başlıca dağların kuzey yamaçlarında görülür, ayrıca bozkır ortasında korular da mevcuttur. Ormanlarda en çok karaçam, ardıç ve yer yer meşe görülür. İlin kuzeyine doğru iğne yapraklı ormanlar yaygınlaşır. Kuzey kesimlerde sarıçam ormanları da görülmektedir. Ayrıca ilin kuzeyinde, Bolu il sınırına yakın yüksek kesimlerde az miktarda da olsa köknar ormanlarına rastlanmaktadır. Nallıhan ilçesinin kışların fazla sert geçmediği düşük rakımlı kesimlerinde ise yer yer kızılçam ormanları bulunmaktadır. İlin güney kesiminde ormanlar daha az yer tutmaktadır. Güney kesimde yer alan başlıca ormanlar Balâ ilçesinde yer alan Beynam'da ve Küre Dağı'nda yer almaktadır.

Ankara'da 1362 bitki türü doğal olarak bulunmakta olup, bunların 268'i endemiktir. Ankara çiğdemi, tükürük otu, peygamber çiçeği gibi türler yöreye özgüdür. Familya düzeyinde en sık görülenler papatyagiller, baklagiller, buğdaygiller, turpgiller, ballıbabagillerdir. İlin adıyla anılan Ankara armudu ve Ankara çiğdemi, ayrıca Kalecik Karası olarak bilinen misket üzümü il dışında da tanınır.

1.1.8. Nüfus

Ankara ili, Ankara şehrinin başkent olmasından sonra hızla kalabalıklaşmıştır. Özel ve kamu sektörü yatırımları başkent ve yöresine yoğunlaşmış, bunun sonucu ortaya çıkan çalışma olanakları büyük bir nüfus akımına yol açmıştır. Ekonomi, sağlık ve eğitim altyapısının gelişmişliği, suç oranının düşük olması, kişi başına kamu yatırımının ve kişi başına mevduatın

yüksek olması gibi nedenlerin göçü teşvik ediyor olması muhtemeldir. Cumhuriyet tarihi boyunca ilin nüfusu ülke nüfusunun iki katı hızda artmıştır. 2007-2008 yılları arasında nüfus artış hızı (%1,83), ülke nüfus artış hızının (% 1,32) bir buçuk katı olmuştur. Bu büyümenin başını çeken Ankara kenti aldığı göçe rağmen, 2008'de Ankara'da işsizlik oranı (%11,8) Türkiye genel işsizlik oranına (%11,0) yakındır. İstihdam edilenlerin %72'si hizmetler, %26'sı sanayi, %2'si tarımda çalışır (bu oranlar Türkiye için sırasıyla %49, %27 ve %24'tür).

Ankara il nüfusu Türkiye geneline göre daha yüksek bir eğitim düzeyine sahiptir. 2008 verilerine göre, 15 yaş üstü okuma yazma oranı toplam il nüfusunun %88'ini (erkeklerde %91, kadınlarda %86'sını) oluşturur, bu oran Türkiye için %83'tür (erkeklerde %88, kadınlarda %79). Bu farklılık özellikle nüfusun üniversite eğitilmiş kesiminde belirginleşir: üniversite ve yükseköğretim mezunlarının toplam nüfusa oranı Ankara'da %10,6, Türkiye genelinde ise %5,4'tür.

1.1.9. Ekonomi

Ankara nüfusunun dörtte üçü hizmet sektöründe çalışır ve bu sektör ilin gayrisafi hasılasında en büyük paya sahiptir. Sektörün bu kadar gelişmesinin nedeni, göçle gelen nüfusa istihdam sağlayacak kadar **büyük sanayinin bulunmamasıdır.**

İl, Türkiye gayrisafi millî hasılasının %9'una sahiptir. Ülkenin toplam vergi gelirlerinin %12'si, bütçe gelirlerinin %12,3'ü buradan toplanır; buna karşılık ilin ülke bütçesinden aldığı pay %6,4'tür. 2006 yılında Ankara bütçe vergi gelirlerine 16,5 milyar TL, toplam bütçe gelirlerine de 21,1 milyar TL katkıda bulunmuş, bütçeden ise 11,3 milyar TL pay almıştır. 2001 yılı itibarıyla gayrisafi yurt içi hasılasının Ankara'ya düşen kısmının %45'i ticaretten, %23'ü ulaştırma ve haberleşmeden, %14'ü devlet hizmetinden kaynaklanmaktaydı.

Pricewaterhouse Coopers'ın "Dünyada En Büyük Şehir Ekonomileri Hangileri ve Bu 2020 Yılında Nasıl Değişecek" raporuna göre dünyanın en büyük 100 kenti arasında 2005 yılında 94. olan kent, 2008'de 80. sıraya yerleşmiştir.

Brookings Institution ve JP Morgan'ın 2014 yılı baz alınarak oluşturulan, ekonomide yükselen kentler sıralamasında Ankara 300 şehir arasında Xiamen'in ardından 9. sırayı aldı. Ankara 2013'teki listede 38. sırada yer almaktaydı. Aynı listede Türkiye'den İzmir 2, İstanbul 3 ve Bursa 4. sırada yer almıştır.

1.1.9.1. Sanayi

Ankara ilinde özel sektörün katma değer içindeki payı %85'in üzerindedir. İlin sanayisi genel olarak küçük ve orta boylu işletmelerden oluşmaktadır. Bunların %40'ı, savunma ve taşıt üretimi yapan büyük kuruluşların talep gösterdiği makine ve metal alanında üretim yapmaktadır, bunun ardından gıda ve tekstil sanayileri gelir. Üretim açısından en önemli sektörler, gıda (şeker, un, makarna, süt, içki), taşıt, makine (tarım araçları, taşıt, traktör), çimento ve dokumadır (yünlü dokuma, trikotaj, konfeksiyon). Ayrıca tarım ilaçları, mobilya, şekercilik ve matbaacılık da önemlidir. Savunma sanayisi, yazılım ve elektronik sektörlerinde Ankara Türkiye'de başta gelir.

Ankara Sanayi Odası'na (ASO) kayıtlı yaklaşık 3500 şirket vardır. Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin 48'inin ASO'ya bağlı olmasıyla Ankara, 2009 yılında İstanbul'dan sonra Türkiye'nin 2. sanayi merkezi sayılmaktadır.

Ankara'da üretimin büyük kısmı Sincan, Akyurt, Çubuk, Kahramankazan ve il merkezine yakın olan İvedik ile Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi (OSTİM) Organize Sanayi bölgelerinde gerçekleşmektedir. OSTİM, Türkiye'nin en büyük küçük ve orta boy sanayi üretim alanıdır.

2009'da Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi tarafından hazırlanan bir çalışmaya göre, en rekabetçi il Ankara'dır. Ankara, "rekabetçilik" endeksini oluşturan alt endeksler arasında insani sermaye, yaratıcı sermaye ve sosyal sermaye endekslerinde ilk sırada yer almıştır. Üniversite ve öğretim üyesi sayısının yüksekliği, patent ve benzeri başvurular gibi faktörler Ankara'yı özellikle yaratıcı sermaye endeksinde Türkiye'de birinci yapmaktadır.

1.1.9.2. Tarım, hayvancılık ve ormancılık

Ankara ili genelinde toprakların %60'ı tarım alanı olarak kullanılır ve bu oran Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. En önemli tarla ürünleri buğday, arpa ve şeker pancarıdır. Diğer önemli ürünler soğan, kavun, karpuz, domates, havuç, armut, elma, vişne ve üzumdür. Tarla arazilerinin yaklaşık %24'ünde buğday, %23'ünde arpa, kalanında ise diğer ürünler yetiştirilmektedir. Polatlı, Türkiye'nin ikinci büyük "tahıl ambarı" olması dolayısıyla en aktif tahıl borsalarından birine sahiptir.

Ankara rakım ve mera özellikleri açısından, küçükbaş hayvancılığa daha elverişlidir. Hayvancılık il ekonomisinde önceleri önemli olan yerini giderek kaybetmektedir. İlde koyun (ak ve karaman cinsi) ve sığır beslenir. Tavuk yetiştiriciliği de önemli boyuttadır. Ankara keçisi olarak bilinen tiftik keçisi sayısı 1970'lerdeki sayısının onda birinin altındadır.

Ankara orman varlığı bakımından pek zengin değildir. Ancak, Türkiye çapında mobilyacılık, döşemecilik gibi alanları kapsayan önemli düzeyde bir ağaç işleri sektörü gelişmiştir.

1.1.9.3. Enerji

Nallıhan'da Çayırhan Termik Santrali linyit (634 MW güçlü), Esenboğa termik santrali ise fuel oil (54 MW) yakarak enerji üretir. Ayrıca, Sarıyar Barajı (160 MW), Hirfanlı Barajı (Evren) (128 MW) ve Kesikköprü Barajı (76 MW) hidroelektrik enerji üretir. Son yıllardan Güneş enerji santralleri sayısı hızla artmıştır.

1.1.9.4. Madencilik

Ankara, Türkiye'nin madencilik potansiyeli fazla olan illerindedir. İlin Beypazarı ve Nallıhan ilçelerinde Türkiye'nin en önemli linyit yataklarından bazıları bulunur. Bala ilçesinde alçı taşı yatakları bulunmaktadır. Ayrıca Tuz Gölü ve çevresinde tuz çıkarılır. Türkiye'de İzmir'deki Çamaltı Tuzlası'ndan sonra en fazla tuz çıkarılan yer, Tuz Gölü ve çevresidir. Kahramankazan ilçesinde ise “Soda külü” maden tesisleri bulunmaktadır. İlde ayrıca, Beypazarı ve Kızılcahamam çevresinde sodacılık gelişmiştir.

1.1.10. Kültür

1.1.10.1. Müzeler

Ankara ilindeki müzelerin büyük çoğunluğu Ankara şehir merkezi sınırları içerisinde kalır. İlde çeşitli kurumlarca işletilen 53 müze bulunmaktadır.

Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına ait önemli eşyaları Ankara'daki müzelerde bulmak mümkündür. I. Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası'nda bulunan Kurtuluş Savaşı Müzesi, Anıtkabir'deki Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi, II. TBMM Binası'ndaki Cumhuriyet Müzesi, Devlet Mezarlığı Müzesi bu tarihî müzelerin başlıcalarıdır. Bunların yanı sıra İsmet İnönü ve Mehmet Akif Ersoy'un evleri de birer müze olmuştur. Ankara'nın başkent olmasından dolayı doğal olarak Türkiye'nin ilk belli başlı müzeleri (Etnografya Müzesi,

Devlet Resim ve Heykel Müzesi gibi) Ankara'da oluşturulmuştur. Çeşitli devlet kuruluşları da başkentte bulunmaları nedeniyle müzelerini burada kurmuşlardır, Ziraat Bankası Müzesi, Türk Hava Kurumu Müzesi, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Tabiat Tarihi Müzesi gibi. Yakın yıllarda kurulan ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi, Feza Gürsey Bilim Merkezi, Çengelhan Rahmi Koç Müzesi, Ulucanlar Cezaevi Müzesi, Altıncıy Açık Hava Müzesi, Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi gibi yeni müzelerle Ankara'nın müze seçenekleri zenginleşmektedir.

1997'de "Avrupa'da Yılın Müzesi" seçilen Anadolu Medeniyetleri Müzesi, ziyaretçi sayısı bakımından Türkiye'de onuncu, Ankara'da birincidir. Müzede Paleolitik Çağ'dan günümüze Anadolu'nun arkeolojik hazineleri sergilenir.

Ankara şehri dışındaki en önemli müze, Kral Midas'ın tümölüsünün de bulunduğu Polatlı'daki Gordion Müzesi'dir. Bu müzede bölgede keşfedilmiş, Tunç Çağı ve Frigya döneminden kalma arkeolojik eserler sergilenmektedir.

1.1.10.2. Arkeolojik Alanlar Ve Tarihi Kalıntılar

İlde birçok arkeolojik alan vardır. Buralarda keşfedilmiş kıymetli eserler Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Ahlatlıbel, Etiyokuşu, Karaoğlan ve Kocumbeli höyüklerinde taş ve bronz çağlarından yapıtlar bulunur. Hititlerden kalan çeşitli kalıntılar arasında Balıkhisar, Ballıkuyumcu, Bitik, Karaoğlan ve Külhöyük höyükleri ve Gâvurkale taş oymaları sayılabilir. Yine Ankara Kalesi, Galatlar zamanında inşa edilmiş ve sonraki yüzyıllar boyunca çeşitli medeniyetlerce kullanılmıştır.

Başkentte Roma döneminden kalan önemli kalıntılar vardır. Roma Hamamı 3. yüzyılda Septimius Severus'un oğlu Roma İmparatoru Caracalla tarafından Sağlık Tanrısı Asklepios adına yapılmıştır. MÖ.2. yüzyılda Frigya tanrısı Men adına yapılmış olan Augustus Tapınağı zamanla yıkılmıştır. Bugün kalıntıları bulunan tapınak ise son Galatya hükümdarı Amintos'un oğlu kral Pilamenes tarafından Roma İmparatoru Caesar Divi Filius Augustus adına bir bağılık nişanesi olarak yaptırılmıştır. Jülian Sütunu, 362 yılında Roma İmparatorluğu İmparatoru Julian'ın Ankara ziyareti onuruna dikilmiştir. Başkent dışında, Kalecik'teki Kalecik Kalesi Romalılardan kalmadır. Bir dağın içine oyulan Güdöl'deki mağaralar ise ilk Hristiyanların Romalılardan saklandığı çok katlı bir yerleşim yeridir.

Ankara ilinde Selçuklular ve Osmanlılardan kalma pek çok eser vardır. Yenimahalle ilçesindeki Selçuklu yapısı Akköprü, Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubad zamanında yaptırılmıştır. Alaaddin Camii, Ankara Kalesi içinde yer alır ve 1178 tarihlidir. Samanpazarı'nda bulunan Arslanhane (Ahi Şerafettin) Camii 13. yüzyılın başında yapılmıştır.

Osmanlı dönemine ait önemli eserler arasında 15. yüzyıldan kalma Hacı Bayram Camii, Karacabey Camii, Kurşunlu Han kervansarayı ve 16.yüzyıldan kalma Cenabi Ahmet Paşa Camii sayılabilir. Osmanlı son dönem mimari özelliklerini taşıyan Ankara Kaleiçi, Beypazarı, Ayaş, Güdül'deki tarihî evler korumaya alınmıştır.

1.1.10.3. Şive

Prof. Dr. Leyla Karahan'ın Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması adlı çalışmasına göre Türkçenin Ankara ilinde kullanılan şivesi Batı Anadolu ağzları içindedir ve Balâ, Haymana, Niğde, Şereflikoçhisar, Çubuk, Kalecik, Kırıkkale, Kızılırmak, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Nevşehir, Kayseri, Şarkışla, Gemerek bölgelerinde konuşulan ağız ile aynı alt sınıftadır.

1.1.11. Turizm

Ankara, Türkiye dışından gelen turistlerin çok tercih ettiği bir il değildir. Türkiye'ye gelen yabancıların sadece %1,5'i Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan giriş yapar. Bunların çoğu mayıs-eylül döneminde gelir.

Ankara ilinde arkeolojik sitlere ilgi duyanlar için yabancı gezi rehberlerinde öncelikle görülmesi önerilen yer Anadolu Medeniyetleri Müzesi'dir. Başkent'in Ulus semtinde Ankara Kalesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara Etnografya Müzesi, Roma harabeleri (Augustus Tapınağı ve Julian Sütunu) gibi pek çok turistik yer bulunur. Modern Türkiye'nin tarihi ile ilgilenenler için Anıtkabir ve eski TBMM binası turist kitaplarında sık önerilen yerlerdir. Başkent dışındaki başlıca turistik yerler Beypazarı'nın geleneksel evleri ve Gordion'dur.

Yurt içi turizmi bakımından, başta kültür turizmi olmak üzere, kent merkezi ve çevresinde kongre turizmi, Elmadağ çevresinde kış turizmi, Kızılcahamam, Ayaş, Çubuk ve Haymana çevresinde kaplıca turizmi ile Güdül'deki Tuluntaş Mağarası'nda mağara turizmi gerçekleştirilmektedir. Anıtkabir başta olmak üzere birçok müze ve anıt ile Beypazarı ve Kızılcahamam'daki tarihî evler yurt içi turizmine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Evren ilçesi,

Hirfanlı Baraj Gölü kıyısında sahip olduğu sahille Ankara ve çevre illere alternatif bir su ve doğa tatili imkânı sunmaktadır.

2019 yılında Anıtkabir 6.406.945 kişi tarafından, Anadolu Medeniyetleri Müzesi de 371 bin kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

1.1.12. Yönetim

2018 Türkiye genel seçimleri sonucu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Ankara'yı temsil eden 36 milletvekilinden 15'i Adalet ve Kalkınma Partisi, 10'u Cumhuriyet Halk Partisi, 5'i Milliyetçi Hareket Partisi, 5'i İyi Parti, 1'i Halkların Demokratik Partisine aittir.

1.1.12.1 İdari bölünüş

Ankara'nın 25 ilçesi vardır. 2019 Türkiye yerel seçimleri sonuçlarına göre ildeki 25 ilçeden 19'u Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından yönetilmektedir. Yine 2019 seçimlerine göre üç ilçe Cumhuriyet Halk Partisi, üç ilçe de Milliyetçi Hareket Partisi tarafından yönetilmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi ise Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yönetilmektedir.

1.1.12.2. İdari Tarih

Ankara ili, Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesine kadar Ankara vilayeti sınırları içindeydi. 13 Ekim 1923'te Ankara şehrinin Türkiye'nin başkenti olmasının ardından ilde nüfus hızla artmaya başlamış ve buna bağlı olarak yıllar içinde ilin idari yapısı değişime uğramıştır. Çankaya 1936 yılında Ankara Merkez ilçesinden ayrılmış ve yeni bir ilçe haline gelmiştir. 1953 yılında Altındağ ilçesi kurulmuştur. Etimesgut, 1968 yılına kadar kaza olarak kalmış, daha sonra Ankara şehrine ait bir mahalleye dönüştürülmüş, 1990 yılında ise ilçe yapılmış ve belediye teşkilatı kurulmuştur. 1983'te bir grup yeni ilçe daha oluşmuştur: Daha önceden Altındağ ilçesine ait olan Keçiören, Çankaya'ya bağlı bir mahalle olan Mamak, 1923'ten beri bir kaza olan Gölbaşı ve daha önce bir kaza olan Sincan. Bu ilçelerden Sincan, 1988'de Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içine alınarak metropol ilçe konumuna getirilmiştir. Daha önce birer kasaba olan Kahramankazan (1987'de), Akyurt (1990'da) ve Pursaklar (2008'de) Ankara ilinin yeni ilçeleri olmuştur.

Bu süreç içinde Ankara iline bağlı olan bazı bölgeler de ilden kopmuştur. 1989'a kadar ile bağlı olan Kırıkkale ilçesi, 1989'da ve 3578 sayılı yasa gereğince ayrı bir il olmuştur. Ankara

ili Şereflikoçhisar ilçesine bağlı bir kasaba olan Ağaçören 1989'da çevresindeki köylerle birlikte bir ilçe olup Aksaray iline bağlanmıştır.

1.1.12.3. Merkezi Yönetim

Büyükşehir illerinde Merkezi yönetim Vali, İl Müdürleri ve İl Danışma Kurulundan oluşur.

Ankara, bir büyükşehirdir. Bu özelliğine göre yönetimi belirlenmiştir. Protokolde ilk sırada yer alan Vali, merkezi yönetimi temsil eder ve Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

Büyükşehir yapılan illerde, İl Genel Meclisi, yetki ve görevlerini Büyükşehir Belediye Meclisi'ne devretmiş ve kaldırılmıştır.

Ankara Valisi 1964-Bayburt doğumlu Vasip Şahin'dir. 6 Kasım 2018'de İstanbul Valisi iken atanmıştır.

1.1.12.4. Yerel Yönetim

Büyükşehir Belediyelerinde Yerel yönetim, Büyükşehir Belediye Başkanı, Büyükşehir Belediye Meclisi ve Büyükşehir Belediye Encümeni'nden oluşur.

Yerel yönetimi temsil eden Büyükşehir Belediye Başkanı, ildeki tüm seçmenlerin oy çokluğu ile seçilir. Yerel seçimlerde İlçe Belediye Başkanı ve İlçe Belediye Meclisi için de oy kullanılarak ilçelerin belediye meclisleri oluşur. İlçe Belediye meclislerinden alınan üyelerle (başkan kontenjanı, ilçe nüfusu ve parti oy oranına göre) de Büyükşehir Belediye Meclisi oluşur. Bu mecliste ilçe belediye başkanları da yer alır. Meclisin başkanı Büyükşehir Belediye Başkanı'dır. Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.(5216 sayılı kanun 16.madde)

Büyükşehir yapılan illerde, İl Genel Meclisi, yetki ve görevlerini Büyükşehir Belediye Meclisi'ne devretmiş ve kaldırılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, 1955-Beypazarı doğumlu Mansur Yavaş (CHP), 31 Mart 2019 seçimlerinde %50,93 oy oranıyla seçilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üye sayısı 147'dir (Büyükşehir Belediye Başkanı, 25 ilçe belediye başkanı ve 131 üye) Bunların 90'ı AKP, 30'u CHP, 19'u MHP ve 9'u İYİ Parti'dir.

1.1.13. Eğitim

Eğitim ve öğretim açısından Türkiye'nin önemli merkezlerinden biri olan Ankara'da 150'den fazla ilk ve orta dereceli okul ile halk eğitim merkezi vardır. Ayrıca yirmi üniversite ve bir harp okulu hizmet vermektedir. Bu üniversitelerde il genelinden öğrencilere eğitim verildiği gibi, il dışından ve öğrenci değişim programları ile yurt dışından gelen öğrencilere de eğitim verilmektedir.

1.1.13.1. Üniversiteler

Ankara'da bulunan üniversitelerin bir bölümü Türkiye'nin, bir bölümü, Avrupa'nın ve dünyanın en önemli üniversiteleri arasında gösterilir. Ayrıca Ankara'nın 15 yaş ve üzeri nüfusunun %12,6'sı üniversite mezunu, %1,2'si yüksek lisans mezunu, %0,5'i ise doktora mezunudur.

Ankara'da eğitim veren üniversiteler şunlardır:

Devlet Üniversitesi: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Vakıf Üniversitesi: Ankara Bilim Üniversitesi, Ankara Medipol Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Lokman Hekim Üniversitesi, Ostim Teknik Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi, Anka Teknoloji Üniversitesi, TED Üniversitesi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Yüksek İhtisas Üniversitesi

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne hizmet veren eğitim kuruluşlarından Kara Harp Okulu, karacı muvazzaf subay ihtiyacını karşılar. Keçiören'deki Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı askerî hekim yetiştiren bir tıp fakültesi ve 1600 yataklı bir eğitim

hastanesinden oluşur. Gölbaşı'ndaki Polis Akademisi ise emniyet teşkilatına eleman yetiştirmek amacıyla dört yıllık lisans eğitimi verir.

1.1.14. Teknoloji Ve Bilim

Ankara ekonomisinde sanayinin payının artmasına paralel olarak yeni teknoloji üretimi de gelişmektedir. Ankara'daki üniversiteler, teknokentler, TÜBİTAK (Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Enstitüsü ve Savunma Sanayi Araştırma Geliştirme Enstitüsü), Türk Silahlı Kuvvetleri'nin vakıfları, Ar-Ge birimleri ve diğer kuruluşları, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN), Türkiye Atom Enerjisi Kurumu çeşitli konularda araştırma yapmaktadır. Ankara ili, 2020'de yapılan 1057 patent başvurusu ile, Türkiye'de İstanbul'dan (3413 başvuru) sonra ikinci durumdadır.

Ankara'daki çeşitli üniversitelerin sanayi ile işbirliği için oluşturmuş olduğu 6 teknokent vardır. Bunlar üniversitelerde yapılan keşif ve icatların ticarileştirilmesi için Ar-Ge çalışmalarının yapıldığı yerlerdir. Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla faal durumdaki 61 teknoparkın bünyesinde en çok Ar-Ge kuruluşu bulunduran ilk dördünün içinde ODTÜ Teknokent, Bilkent Cyberpark ve Hacettepe Teknokent yer almaktadır.

1.1.15. Ulaşım

İl içinde karayolu, demiryolu ve havayolu ile ulaşım yapılmaktadır. Ayrıca başkent Ankara'da gelişmiş bir toplu taşımacılık sistemi şehir nüfusunun ulaşım ihtiyacını karşılar, toplu taşımacılık altyapısına rağmen ve belki ildeki refah seviyesinin bir göstergesi olarak, Türkiye'de en çok kara taşıtının bulunduğu ilk 3 il arasında, kişi başına düşen araç sayısında Ankara lider konumdadır. 2019 yılında Ankara'da her 2.7 kişiye bir araç düşerken, en fazla araç kaydının yapıldığı İstanbul'da her 3.5 kişiye bir araç düşmüş durumdadır.

İl merkezinin kuzeyinde yer alan Esenboğa Uluslararası Havalimanı havayolu ile giriş çıkışı sağlayan en önemli noktadır. Esenboğa'dan Türkiye'nin hemen her iline, ayrıca Avrupa, Amerika ve Uzak Doğu'nun çeşitli şehirlerine uçmak mümkündür. 2006 yılında tamamen yenilenip kapasitesi ve işlevi çağdaştırılmıştır. Havalimanını kent merkezine bağlayan yol da tamamen yenilenmiş ve yeni geçitler devreye sokulmuştur. Havayolu ile kente ulaşmanın bir başka yolu da ordunun hizmetindeki Etimesgut Askeri Havalimanıdır. Bu havalimanı sivil uçuşlara kapalı olsa da, gerektiğinde alternatif olarak kullanılmaktadır. Mürted, Etimesgut ve Güvercinlik hava alanları, askerî amaçlarla kullanılmaktadır.

Ankara ili, başkente gidip gelen motorlu vasıta trafiğini kaldırabilmek üzere modern bir karayolu ağına sahiptir. Başkenti çevreleyen O-20 çevre yolu, şehirlerarası trafiğin şehir trafiğini aksatmadan geçmesini sağlar. O-20 başka otoyollara bağlanarak başkentin ilin ve ülkenin diğer kentlerine ulaşımını sağlar. Bunlardan O4 otoyolu (Avrupa E-yolları sistemine göre E89), başkenti İstanbul'a bağlar, O20 (E90) ise başkenti Adana'ya bağlar. İl içindeki diğer devlet yollarının hemen hepsi Ankara şehrine bağlıdır. Ankara şehrini diğer büyük şehirlere bağlayan karayolları arasında D200 (E90) (Bursa - Eskişehir - Ankara), D750 (E90) (Ankara - Aksaray - Adana), D200 (E88) (Ankara - Elmadağ), O-4 (E89) (Zonguldak - Aksaray - Ankara - Kızılcahamam - Gerede), D200 (E88) (Eskişehir - Sivrihisar - Ankara - Kırıkkale - Yozgat - Sivas) bulunur. İl içindeki diğer devlet yolları ise D750 (Tarsus- Pozantı - Aksaray - Ankara - Kahramankazan - Gerede), D765 (Çankırı - Kalecik - Kırıkkale), D260 (Polatlı - Haymana - Balâ), D140 (Beypazarı - Nallıhan), D695 (Polatlı - Akşehir) dir.

İl içinde ilçeler arası ulaşımı sağlayan birçok otobüs firması hizmet vermektedir. İl merkezinde bulunan Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi (AŞTİ) Avrupa'nın en büyük otobüs terminalleri arasında yer alır. AŞTİ'nin Ankaray ile bağlantısı vardır.

Ankara ilinden geçen iki demiryolu vardır. Bunlardan birincisi Ankara şehrini, batıda Sincan ve Polatlı üzerinden Eskişehir'e, doğuda Irmak ve Boğazköprü üzerinden Kayseri'ye bağlar. İkinci bir hat Irmak'ı Çankırı üzerinden Karabük ve Zonguldak'a bağlar. Tren yolu ile giriş çıkışta en önemli yer TCDD Ankara Garı'dır. Burası aynı zamanda ülkenin doğusu ile batısının ayrıldığı noktadır. Halihazırda ülkenin dört bir yanına ve banliyölere buradan tren seferleri düzenlenmektedir. Eskişehir üzerinden Ankara kentini İstanbul'a bağlayacak olan Ankara - İstanbul YHD hattının Ankara - Eskişehir kesimi 2009'da hizmete açılmıştır.

İl merkezinde kent içi ulaşımında en yoğun taşımacılık metro ile yapılmaktadır. EGO Genel Müdürlüğü tarafından işletilen Ankara metrosu günde yaklaşık 150.000 yolcu taşır. Metro ağında halihazırda Metro ve Ankaray adı altında iki ayrı taşıma sistemi çalışmaktadır.

TCDD tarafından sağlanan banliyö treni hizmeti başkenti Kayaş ve Sincan kentleri ve aradaki istasyonlara bağlar.

Başkent ve çoğu ilçe merkezinde günlük ulaşımında belediye tarafından işletilen otobüsler çalışır. Ayrıca belediyenin özel sektöre ücret karşılığı verdiği özel halk otobüs hatları vardır. Dolmuşlar hemen her kentte bulunan bir diğer toplu taşımacılık alternatifidir.

1.1.16. Sağlık

Ankara ilinde devlet, askeri, üniversite ve özel hastaneler tarafından sağlık hizmetleri verilir. İlde 2014 itibarıyla 41 tane Sağlık Bakanlığı'na bağlı, 10 üniversitelere bağlı, 4 askerî, 2 resmî, 36 özel, 1 belediye hastanesi olmak üzere toplam 94 hastane ve 9 ağız ve diş sağlığı merkezi bulunmaktadır. Türkiye'de en çok üniversite hastanesi olan il Ankara'dır. En büyük hastaneler arasında Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi (2000 yataklı), Gülhane Askeri Tıp Akademisi (1600 yataklı), Hacettepe Hastanesi (1000 yataklı), Ankara Numune Hastanesi (1109 yataklı), Ankara Hastanesi (678 yataklı) sayılabilir. 2019 yılında açılan Ankara Atatürk Şehir Hastanesi ise 3704 yatak kapasitesi ile şehrin en büyük hastanesi olmuştur. Kızılcahamam, Haymana, Beypazarı, Ayaş, Güdül, Çubuk, Çamlıdere'de bulunan kaplıcalar ve içmeceler termal tedavi amaçlı için kullanılır.

1.1.17. Su Kaynakları

Hidroelektrik enerji sağlayan barajların yanı sıra, Ankara'da içme suyu ve sulama suyu sağlayan barajlar da bulunmaktadır. Bunlardan Çubuk-1 Barajı, Çubuk-2 Barajı, Bayındır Barajı, Kesikköprü Barajı ve Çamlıdere Barajı içme suyu sağlar, Asartepe Barajı sulama suyu sağlar, Kurtboğazı Barajı ise hem içme hem sulama suyu sağlar. Bu su kaynakları büyüyen şehrin ihtiyacını karşılamaya yetmediği için, 2008'de Kızılırmak'tan da başkente su getirilmeye başlanmıştır.

1.1.18. Yeşil Alanlar, Eğlence Parkları, Mesire Yerleri

İlde kişilerin eğlenmeleri, dinlenmeleri ve doğaya yakınlaşabilmelerine olanak sağlayan kent parkları ve şehirlerin dışında bulunan, korunmaya alınmış doğal bölgeler bulunmaktadır. Bunların bir bölümü göl, gölet ve baraj gölleri etrafındaki yeşil alanlardır, bir bölümü ise yayla ve ormanlık bölgelerdir.

Önemli kentsel yeşil alanlar arasında başkentteki Atatürk Orman Çiftliği, Altınpark, Esertepe Parkı, Gençlik Parkı sayılabilir. Eğlence parkı Harikalar Diyarı 1 milyon 300 bin m²'lik alanıyla Avrupa'nın en büyük kentsel parkıdır. Diğer modern eğlence alanları arasında Etimesgut'taki Göksu Parkı ve Keçiören'deki "Aqua Park" sayılabilir. Elmadağ Kayak Merkezi, kış aylarında kayak yapma olanağı sağlayan tesislere sahip olup, korunmuş tabiat alanları arasında Kızılcahamam'da Soğuksu Millî Parkı, Bâlâ'da Beynam Ormanları ve Çamkoru Tabiat Parkı bulunmaktadır. Diğer korunan alanlar arasında Nallıhan ilçesindeki

Nallıhan Davutlar Kuş Cenneti, Hoşbebe Mesire Yeri (Ardıç Ormanları), Anıt Ağaç (Kaba Ardıç), Yaban Koyunu Yerleştirme Sahası, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve Asarlık Tepeler Tabiat Anıtı vardır.

İlin çeşitli yerlerindeki mesire alanları, piknik ve dinlenme olanakları sunar. Bâlâ'daki Kesikköprü barajında piknik alanları, yüzme ve kayak gezinti olanakları, Beynam Ormanlarında da piknik alanları, çocuk parkı, restoran ve benzeri olanaklar temin edilmiştir. Çubuk'taki Çubuk-2 Barajı da doğal güzellikleri ile popüler bir ziyaret yeridir. Etimesgut'taki Göksu Parkı da dinlenme, piknik ve gezi alanıdır, Göksu parkında çeşitli modern spor ve rekreasyon tesisleri bulunmaktadır. Gölbaşı ilçesindeki Mogan Parkı ve Gölü ile Eymir Gölü, başkente yakın bir mesire ve turizm bölgesi sayılır. Eymir Gölü'nde bisiklete binmek, yürüyüş yapmak ve oradaki restoranlardan yararlanmak mümkündür. Kızılcasabı'daki Soğuksu Parkı bir diğer mesire parkıdır. Nallıhan'daki ardıç ormanlarında Hoşbebe mesire yeri bulunmaktadır. Beypazarı Eğriova Yaylası'ndaki mesire yerinde göl ve orman manzaraları bulunur ve ziyaretçilerin doğa sporları, doğa yürüyüşleri, izcilik faaliyetleri yapması mümkündür. Çamlıdere'deki Aluçdağı mesire yeri, Aluçdağ Festivali ve yağlı güreşleri ile bilinir.

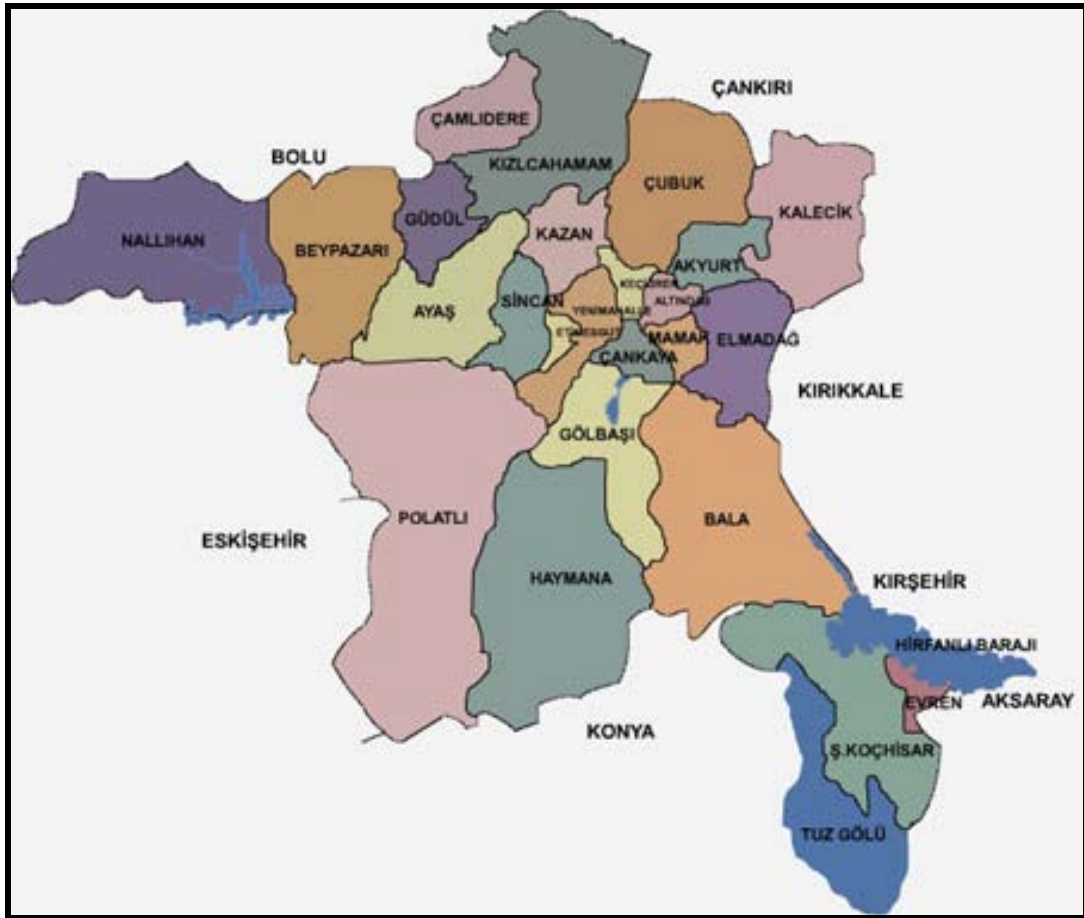
Resmen mesire yeri olarak tanımlanmamış olmakla beraber, ilin çeşitli yerlerindeki vadi ve yaylalar doğa yürüyüşleri, kamping, su olan yerlerde balıkçılık gibi faaliyetlere olanak sağlamaktadır. Kamp ve karavan etkinlikleri için Soğuksu Millî Parkı, Çubuk-Karagöl Orman İçi Dinlenme Yeri, Bayındır Barajı, Eğriova Yaylası ve Benli Yaylası uygundur.

1.2. İLÇENİN GENEL TANIMI VE KONUMU

Ankara'nın Altındağ İlçesi, İç Anadolu Bölgesi'nin kuzey batısındaki Yukarı Sakarya Bölümü'nde yer alır. Altındağ'ın kuzeyinde Çubuk ve Pursaklar, batısında Keçiören ve Yenimahalle, güneyinde Mamak, güneybatısında Çankaya, doğusunda Akyurt ve Elmadağ ilçeleri bulunmaktadır. Altındağ, Ankara Ovası, Çubuk ve Akıncı Ovası arasındaki engebeli arazide kurulmuştur. İlçenin yüzölçümü 174 kilometrekaredir. İlçe yüzölçümünün %31'i dağlık, %6'sı ova, %3'ü de dalgalı araziden oluşmuştur. Denizden yüksekliği 850 metredir. İlçe, Keçiören, Yenimahalle ve Çankaya ilçelerine doğru düz, Mamak ve Çubuk yönünde orta yükseklikte tepelerden oluşan arazi yapısına sahiptir. Yüzeyi, Ankara'nın doğusunda bulunan İdris ve Hüseyingazi dağları, kuzeyde Etlik ve Karyagdı dağları ile Ankara Ovası

tarafından çevrilmiştir. Güneyi Hatip ve Ankara çayları ile sınırlıdır. Çubuk Çayı üzerinde kurulan Çubuk Barajı Altındağ'ı kuzey ve güney yönünden ikiye bölmektedir.

Altındağ'ın konumu ele alındığında, kentin geleneksel bölümü içinde olmasının ötesinde, gecekondularla dolaysız ilişkisi bulunduğu, hatta gecekonduların gelişmelerinin bir bakıma kökenini oluşturduğu gözlenmektedir. Altındağ, Ankara'nın en eski gecekondular alanıdır ve Kale'den sadece Bent Deresi vadisi ile ayrılmaktadır. Yerleşim merkezi olmaya başladığı ilk yıllardan itibaren Ankara, Altındağ Bölgesi'nde kurulmuş ve gelişmiştir.

Şekil 1: İlçe Sınırları

Genel olarak karasal iklimin hüküm sürdüğü Altındağ'da kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak ve kuraktır. En çok yağış 51,8 milimetreyle Mayıs ayında düşerken, en az yağış 14,4 milimetreyle Ağustos ayında düşer. İlkbahar mevsiminde kırkikinci yağışları olarak adlandırılan yağışlar düşer. Yıllık ortalama yağış miktarı 367 milimetredir. En sıcak aylar Temmuz (ortalama 23,4 °C) ve Ağustos (ortalama 23,9 °C), en soğuk aylar ise Ocak (ortalama

0,6 °C) ve şubat (ortalama 1 °C) olarak belirlenmiştir. Yaz ile kış ve gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkı yüksektir. Ortalama sıcaklık farkı 12 °C civarındadır. Bitki örtüsü bozkırdan oluşmaktadır. Orman ve fundalık yok denecek kadar azdır. Altındağ'ın toprakları ilkbaharda yeşerir, yazın ise otlar sararıp kurur. Bitki örtüsünü iyileştirmek için özellikle akarsu boylarında ağaçlandırma yapılır. Toprak türünün kireçli topraklardan oluştuğu görülmektedir.

Altındağ, Türkiye'nin en büyük ve en önemli müzelerine sahiptir. Anadolu Medeniyetler Müzesi ve Ankara Etnografya Müzesi başta olmak üzere onlarca kültürel mekan Anadolu medeniyetlerinin izlerini günümüze taşımaktadır. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, özellikle Cumhuriyet Dönemi heykeltıraşları ve ressamlarına ait birçok esere ev sahipliği yapmaktadır. 1. TBMM Binası, Ankara Kurtuluş Savaşı Müzesi adıyla hizmet verirken 2. TBMM Binası ise Cumhuriyet Müzesi olarak kullanılmaktadır. Tarihi Çengelhan'da bulunan Çengelhan Rahmi Koç Müzesi, dünyadaki sayılı sanayi müzelerinden biridir. Hamamönü'nde bulunan Mehmet Akif Ersoy'un yaşadığı ve İstiklal Marşı'nın yazıldığı ev, bugün Mehmet Akif Ersoy Müze Evi olarak ziyaretçilerine kapılarını açmaktadır. Önemli anıtların başında ise Ulus'taki Zafer Anıtı gelmektedir. Bu yapıt, Kurtuluş Savaşı kahramanlarının anısına Yeni Gün Gazetesi öncülüğünde yaptırılmıştır. Türk Hükümeti tarafından düzenlenen uluslararası yarışmada birincilik elde eden Avusturyalı Sanatçı Heinrich Krippel'e 1925 yılında sipariş edilen heykel, Viyana'da Birleşik Maden İşletmeleri'nde dökürülmüş 24 Kasım 1927 tarihinde Ulus'taki Sümerbank Genel Müdürlüğü Binası önüne yerleştirilmiştir. Daha sonra meydan genişletme çalışmaları sırasında ilk yeri değiştirilerek bugünkü yerine taşınmıştır. Ulus'ta bulunan Hacı Bayram Camii, Ankara için sembol yapılardan biridir. Yapılış tarihi 1427'dir. Camiye bitişik Hacı Bayram Türbesi ve Monumentum Ancyranum yine bu bölgede yer alır. Monumentum Ancyranum, M.Ö. 2. Yüzyıl'da Friglerin Ay Tanrısı Men adına yapılmış ve sonradan yıkılmış tapınağın üzerine, Galat hükümdarı Amintos'un oğlu Kral Pylamenes tarafından Roma İmparatoru Augustus için bir bağlılık nişanesi inşa ettirilmiştir. Ankara Roma Hamamı'nı 3. Yüzyıl'da Septimus Severus'un oğlu Roma İmparatoru Caracalla, Sağlık Tanrısı Asklepoin adına yaptırmıştır. 8. Yüzyıl'da yangında yıkılmışsa da onarılarak 5. Yüzyıl'da hamam olarak kullanılmıştır. Jülian Sütunu ise 4 buçuk metre yüksekliğindedir. Sütunu, Bizans İmparatoru Julien L'apostat tarafından diktirildiği tahmin edilmektedir. Halk arasında Belkıs Minaresi olarak da bilinir.

Şehir sakinleri arasında “Hergelen Meydanı” olarak bilinen alanda, günümüzde çoğunlukla spotçu ve ikinci el eşyalar satan esnaf bulunmakta olup, içerisinde bulunan 17, 18 ve 19. Yüzyıllardan kalmış, ahşap ve kerpiçten yapılmış , çoğunlukla iki katlı evler anıtsal olmayan sivil mimarlık örneklerini teşkil ettiğinden, Ankara’nın tarihsel değerinoktasında önem teşkil etmektedir. Alanın ismi hakkında iki efsane vardır; ilki atların bağlandığı meydan olduğu için buraya “hergele” dendiği; ikincisi ise her gelenin mutlaka uğradığı için bir meydan olduğu için “hergelen” dendiğidir. Eski zamanlardan geldiği düşünülen bu isimler bugünlerde anlamlarını yitirse de dillerde yerini korumaktadır.

1.3.PLANLAMA ALANIN GENEL TANIMI VE KONUMU

Plan değişikliği yapılan alan, Ankara ili, Altındağ ilçesi 1/1000 ölçekli halihazır haritalarının I-29-B-03-D-4-B paftasında kalmaktadır. X= 4 878 76 – 4 880 80, Y= 4 442 800 – 4 442059 (ITRF96 Koordinat Sisteminde ve Transversal Mercator 3Derecelik Dilim Esasına Göre) koordinatları arasında kalan, Maliye Hazinesi mülkiyetindeki taşınmazı içeren 26.884,43 m² yüzölçümlü alanı kapsamaktadır. (Planlama alanı kapsamında kalan taşınmazlar Şekil-1 de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.) Planlama alanı üzerinde herhangi bir yapı bulunmamaktadır. Söz konusu parselin mülkiyeti, 15/02/2019 tarih ve 5890 Yevmiye no. ile Maliye Hazinesi’ne geçmiştir.

Tablo 1: Planlama Alanı

ADA	PARSEL	YÜZÖLÇÜM
19734	9	26.884,43 m ²

Şekil 2: Planlama Alanı

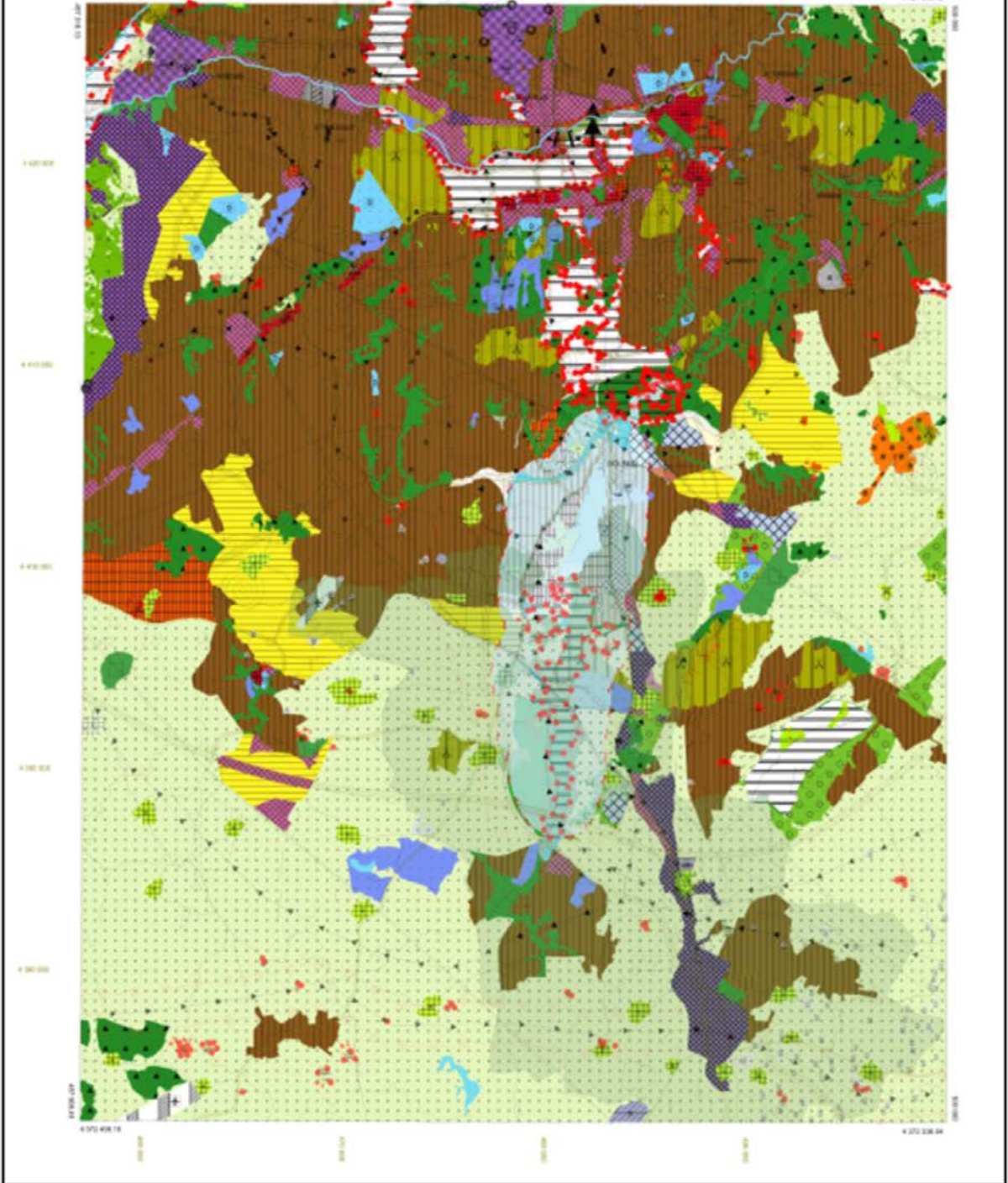
2. PLANLAMA ALANI MEVCUT İMAR DURUMU

2.1. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planındaki Durum

1/100.000 ölçekli 2038 yılı hedefli “Ankara İli Çevre Düzeni Planı” nın onayına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 13.01.2017 gün ve 116 sayılı kararının iptali istemiyle Ankara 9. İdare Mahkemesinde 2018/551 E. Sayılı dosya üzerinden TMMOB Mimarlar Odası ve diğer Odalar tarafından açılan davada, Mahkemenin 28.09.2020 günlü 2020/1610 sayılı kararı ile dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

2038 ANKARA ÇEVRE DÜZENİ PLANI

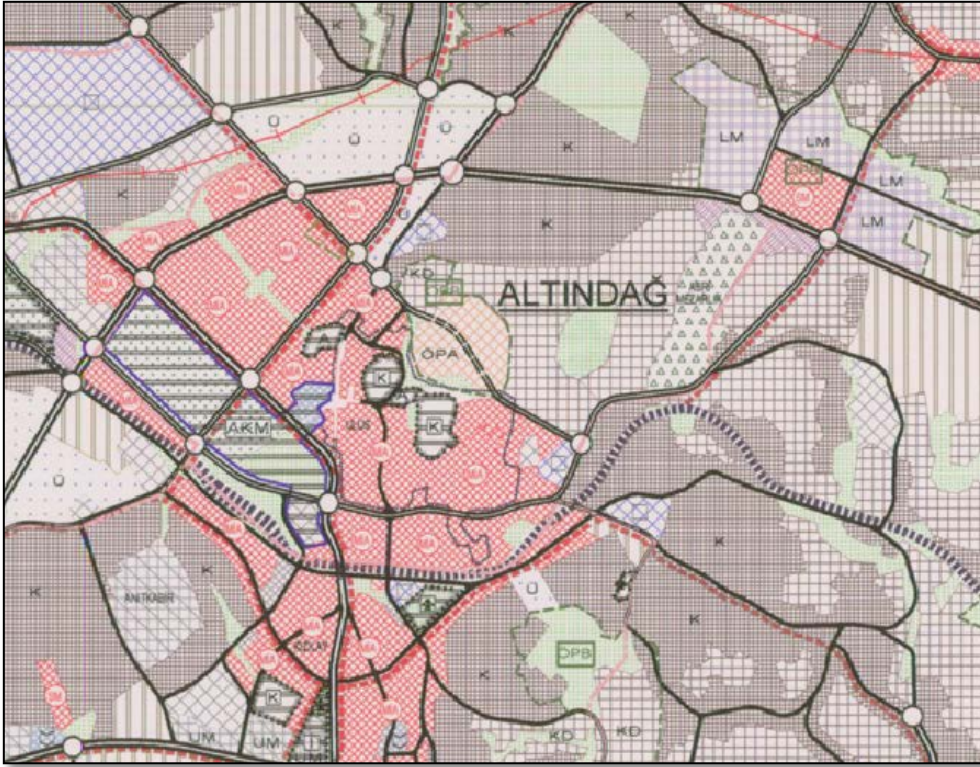
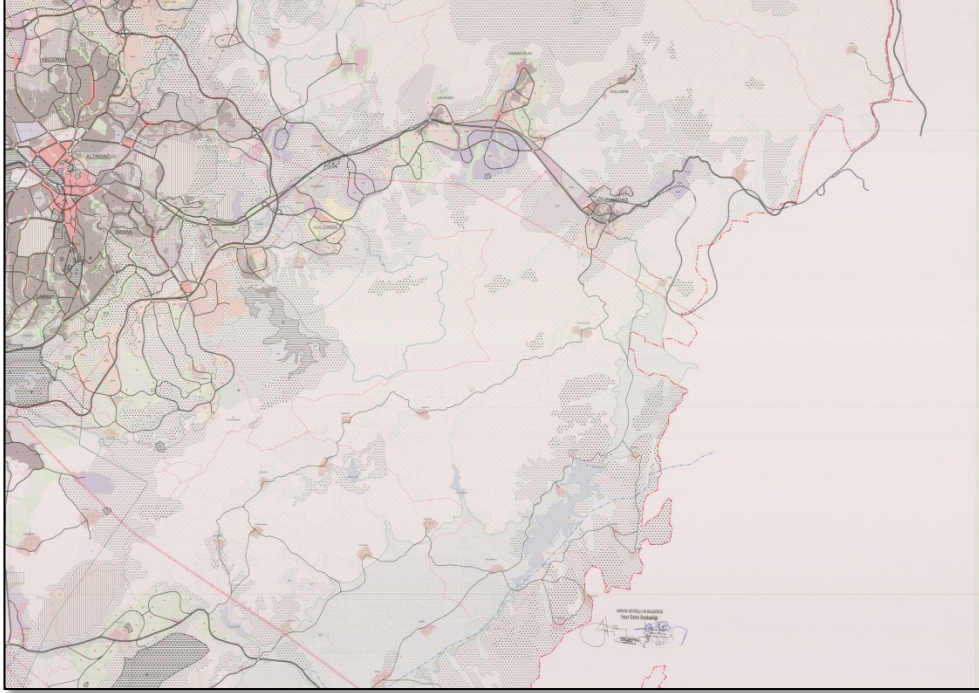
ANKARA
I29

Şekil 3: 1/100.000 Ölçekli Ankara Çevre Düzeni Planı

2.2. 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planındaki Durum

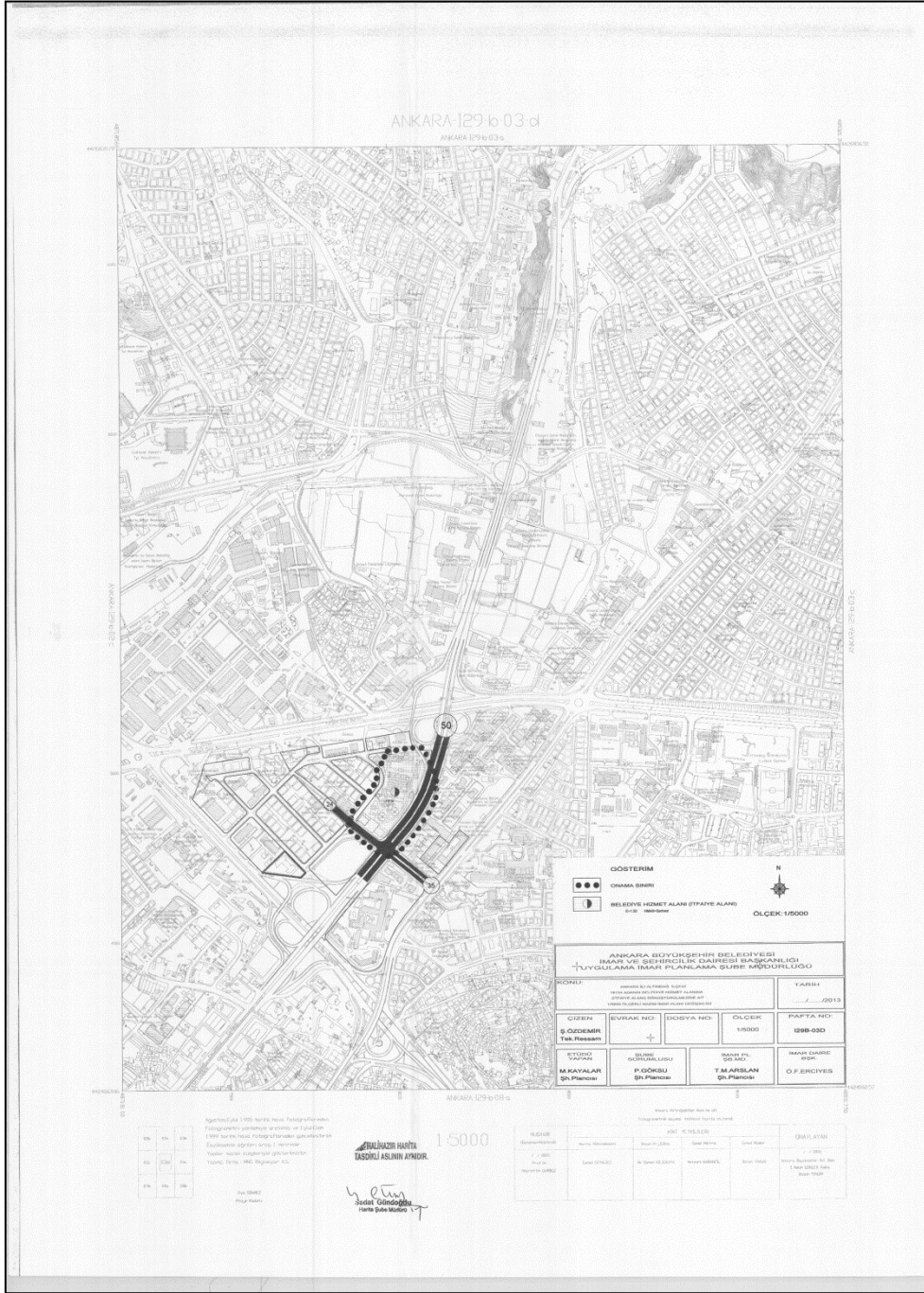
Altındağ İlçesi, Gümüşdere Mahallesi, 19734 ada 3 parsel, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.02.2007 günlü ve 525 sayılı kararı ile onanan 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı kapsamında MİA kullanımında yer almaktadır.

Şekil 4-5: 1/25.000 Ölçekli Ankara Nazım İmar Planı

2.3. 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planındaki Durum

Altındağ İlçesi, Gümüşdere Mahallesi, 19734 ada 3 parsel, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 18/04/2014 günlü ve 695 sayılı kararı ile onanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı'nda "Belediye Hizmet Alanı (İtfaiye Alanı)" kullanımında yer almaktadır.

Şekil 6: 1/1000 Ölçekli Nazım İmar Planı Mevcut Durum

2.4. 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Rezerv Yapı Alanı İlanı

Altındağ İlçesi, Gümüşdere Mahallesi, 19734 ada 3 parsel, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 6306 sayılı Kanun'un 2nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 26/09/2018 tarih ve 167936 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile "Rezerv Yapı Alanı" ilan edilmiştir.

Rezerv Yapı Alanı, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun'da; bu Kanun uyarınca gerçekleştirilecek uygulamalarda yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere, TOKİ'nin veya İdarenin talebine bağlı olarak veya resen, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenen alanları ifade etmektedir.

3. ANKARA ULUS HERGELE MEYDANI KENTSEL YENİLEME PROJESİ

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Hergele Meydanı bölgesinin eski tarihi dokusuna kavuşturularak, alandaki yapıların yenilenmesi, tarihi yapıların ön plana çıkarılarak bölgeye canlılık kazandırılması için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Altındağ Belediyesi işbirliğinde, Ankara ili Altındağ ilçesi Ulus Hergele Meydanı Kentsel Yenileme Projesi yürütülmektedir.

Şekil 7: Hergele Meydanı Proje Alanı ve Yakın Çevresi

Proje kapsamında, üretilecek yeni ticari ünitelerle birlikte, çarşı esnafı ile yapılan görüşmeler doğrultusunda gelen taleplere istinaden alternatif proje alanları geliştirilmiş, ticari faaliyetlerini daha toplu ve düzenli, sağlıklı bir mekanda sürdürebilmeleri hedeflenmiştir.

Bu amaçla, Hergele Meydanı'nda ticari faaliyetlerini sürdüren mevcut esnafa faydalandırılmak üzere söz konusu alan ve Rezerv Yapı alanı ilanı bulunan taşınmaz üzerinde ön çalışmalar yapılmış, esnaf ile görüşülerek projeler şekillendirilmiştir.

Şekil 8: Hergele Meydanı Proje Alanı ve İtfaiye Çarşısı Proje Alanı Konumu

4. PLANIN AMAÇ VE KAPSAMI

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Hergele Meydanı bölgesinin eski tarihi dokusuna kavuşturularak, alandaki yapıların yenilenmesi, tarihi yapıların ön plana çıkarılarak bölgeye canlılık kazandırılması için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Altındağ Belediyesi işbirliğinde, Ankara ili Altındağ ilçesi Ulus Hergele Meydanı Kentsel Yenileme Projesi yürütülmektedir.

Proje kapsamında; alandaki ticari faaliyetlerini yürüten esnafa faydalandırılmak üzere çeşitli proje alternatifleri düşünülmektedir. Bu doğrultuda; sahadaki mevcut spotçu esnafının dağınık ve sağlıksız mekansal koşullarının iyileştirilerek, daha düzenli, refah ve modern bir çevrede ticari faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanarak, ulaşım güzergahları ile entegresinin sağlanabileceği bir alana taşınabilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 6306 sayılı Kanun'un 2nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 26/09/2018 tarih ve 167936 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile "Rezerv Yapı Alanı" olarak belirlenen Ankara ili Altındağ ilçesi Gümüşdere Mahallesi 19734 ada 9 parselin Ticaret Alanı kullanımına dönüştürülerek kamu yararının sağlanması amaçlanmaktadır.

PLAN NOTLARI
GENEL HÜKÜMLER

1. PLANDA VE PLAN NOTLARINDA BELİRTİLMİYEN HUSUSLARDA, 3194 SAYILI İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ İLE 6306 SAYILI KANUN VE İLGİLİ DİĞER MEVZUAT HÜKÜMLERİ GEÇERLİDİR.
2. İNŞAAT AŞAMASINDA VE İŞLETME DÖNEMLERİNDE ÇEVRE DEĞERLERİNİN KORUNMASI AÇISINDAN; 2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU VE BU KANUNA İSTİNADEN ÇIKARILAN
 - HAVA KALİTESİNİN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ
 - SU KİRLİLİĞİ KONTROL YÖNETMELİĞİ
 - SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİNİN UYGULANMASINA DAİR TEKNİK USULLER TEBLİĞİ
 - ATIK YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ
 - ÇEVRESEL GÜRÜLTÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ
 - ZARARLI KİMYASAL MADDE VE ÜRÜNLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ
 - ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ
 - TOPRAK KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİNDE BELİRTİLEN HÜKÜMLERE VE BURADA YER ALMAYAN İLGİLİ DİĞER YÖNETMELİK HÜKÜMLERİNE UYULMASI ZORUNLUDUR.
3. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDEKİ TESİSLERİN SU İHTİYACININ YERALTI SUYUNDAN KARŞILANMASI HALİNDE, 167 SAYILI YASA GEREĞİ TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI'NDAN (DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ) İZİN ALINACAKTIR.
4. ATIK SU ÇUKURLARI HİÇBİR ŞEKİLDE AKARSULARA BAĞLANAMAZ. LAĞIM MECRASI HAKKINDA YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ GEÇERLİDİR.
5. "BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASINA DAİR YÖNETMELİK", "BİNALARDA ENERJİ PERFORMANSI YÖNETMELİĞİ", "ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ" HÜKÜMLERİNE UYULMASI ZORUNLUDUR.
6. "06.03.2006 TARİHLİ VE 26100 SAYILI RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN DEPREM BÖLGELERİNDE YAPILACAK BİNALAR HAKKINDA YÖNETMELİK YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMIŞ OLUP BAKANLIĞIMIZA SUNULAN PLANLARIN PLAN NOTLARINDA "PLANLAMA ALANINDA YAPILACAK HER TÜRLÜ YAPIŞMADA 18.03.2018 TARİHLİ RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN "TÜRKİYE BİNA DEPREM YÖNETMELİĞİ" İLE 14.07.2007 TARİHLİ RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN "AFET BÖLGELERİNDE YAPILACAK YAPILAR HAKKINDAKİ YÖNETMELİK" ESASLARINA UYULACAKTIR"
7. PLANLAMA ALANINDA ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME YÖNETMELİĞİ UYARINCA "ÇED UYGUNDUR" YA DA "ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR" KARARI ALINMADAN UYGULAMAYA GEÇİLEMEZ. ÇED RAPORU KAPSAMINDA ALINACAK TEDBİRLER/KOŞULLARA UYULMASI ZORUNLUDUR. ÇED RAPORUNUN OLUMSUZ OLMASI HALİNDE BU DURUMUN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI'NA BİLDİRİLEREK PLAN İPTALİNİN SAĞLANMASI ZORUNLUDUR.
8. PLANLAMA ALANINDA YAPILAN UYGULAMALAR ESNASINDA HERHANGİ BİR KÜLTÜR VARLIĞINA RASTLANMASI HALİNDE 2863 SAYILI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNUNUN 4. MADDESİ KAPSAMINDA EN YAKIN MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİNE VEYA EN YAKIN MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE, TABİAT VARLIĞINA RASTLANMASI HALİNDE İSE, 1 NUMARALI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ UYARINCA İLGİLİ TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONUNA BİLGİ VERİLMESİ ZORUNLUDUR.
9. 5378 SAYILI "ENGELLİLER VE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN" VE BU KANUN KAPSAMINDA, PLANLAMA ALANINDA YER ALACAK KENTSEL, SOSYAL, TEKNİK ALTYAPI ALANLARINDA VE YAPILARINDA, TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜNÜN İLGİLİ STANDARTLARINA UYULACAKTIR.
10. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE YAPILACAK BÜTÜN YAPILARDA PLAN, FEN, SAĞLIK, GÜVENLİ YAPILAŞMA, ESTETİK VE ÇEVRE ŞARTLARI İLE İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİNE VE TSE TARAFINDAN BELİRLENMİŞ STANDARTLARA UYULACAKTIR.
11. PLANLAMA ALANININ TAMAMINDA, UYGULAMA AŞAMASINDA, İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ DOĞRULTUSUNDA, ENGELLİLER İÇİN GEREKLİ DÜZENLEMELER YAPILACAKTIR.

ANKARA İLİ, ALTINDAĞ İLÇESİ
GÜMÜŞDERE MAHALLESİ 19734 ADA 9 PARSELE İLİŞKİN
1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ
PLAN AÇIKLAMA RAPORU

ANKARA, 2020

1.PLANLAMA ALANININ KONUMU

1.1.KENTİN GENEL TANIMI VE KONUMU

1.1.1. Coğrafya

İç Anadolu Bölgesinin Yukarı Sakarya Bölümünde yer alan Ankara, 38°33' ve 40°47' kuzey enlemleriyle 30°52' ve 34°06' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Doğusunda Kırşehir ve Kırıkkale, batısında Bilecik – Eskişehir, kuzeyinde Çankırı, kuzeybatısında Bolu, güneyinde Konya ve Aksaray illeri yer almaktadır. Göller dışında 24.521 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümü içerisinde % 3,19'luk bir paya sahiptir. Rakımı, ortalama 830 – 890 metre dolayındadır.

Ankara ili, doğuda Kırıkkale, kuzeydoğuda Çankırı, kuzeybatıda Bolu, batıda Eskişehir, güneyde Konya, güneydoğuda Kırşehir ve Aksaray ile komşudur. Ankara ilinin yüz ölçümü 25.706 km² 'dir.

1.355 kilometre uzunluğu ile tamamı Türkiye toprakları üzerinde yer alan en büyük nehir olan Kızılırmak ilin doğusunu, 824 kilometre ile Türkiye'deki en büyük nehirlerden olan Sakarya Nehri ise, ilin batısını sulamaktadır. Sakarya Nehri'nin kollarından Ankara Çayı, il merkezinden geçer. İlin güneyinde ise 1300 km² ile Türkiye'nin en büyük ikinci gölü, %32,4 tuz oranıyla da dünyanın en tuzlu ikinci gölü olan Tuz Gölü vardır. Ayrıca Tuz Gölü'nün de içinde bulunduğu havza, Türkiye'nin en büyük kapalı havzasıdır.

Ovalık bir alanda kurulan ilin yüzölçümünün yaklaşık %50'sini tarım alanları, %28'ini ormanlık ve fundalık alanlar, %12'sini çayır ve meralar, %10'unu ise tarım dışı araziler teşkil etmektedir. İlin en yüksek noktası 2015 m. yüksekliğindeki Elmadağ, en geniş ovası 3789 km² lik yüz ölçümü ile Polatlı Ovası, en büyük gölü yaklaşık 490 km²'lik yüz ölçümü ile Tuz Gölü, en uzun akarsuyu yaklaşık 151 km'lik uzunluğu ile Sakarya Nehri, en büyük barajı ise 83,8 km²'lik yüz ölçümü ile Sarıyar Barajı olup, il geneli itibarıyla 14 doğal göl, 136 sulama göleti ve 11 baraj bulunmaktadır.

Ankara, Türkiye'nin başkenti ve en kalabalık ikinci ilidir. Nüfusu 2019 itibarıyla 5.639.076 kişi, 2020 nüfusu ise 5.663.322 kişidir. Bu nüfus; 25 ilçe ve bu ilçelere bağlı 1425 mahallede yaşamaktadır. Ankara'nın ilçeleri: Akyurt, Altındağ, Ayaş, Balâ, Beypazarı, Çamlıdere, Çankaya, Çubuk, Elmadağ, Etimesgut, Evren, Gölbaşı, Güdül, Haymana, Kahramankazan,

Kalecik, Keçiören, Kızılcahamam, Mamak, Nallıhan, Polatlı, Pursaklar, Sincan, Şereflikoçhisar, Yenimahalle'dir. İl genelinde nüfus yoğunluğu 215'tir. Coğrafi olarak Türkiye'nin merkezine yakın bir konumda bulunur ve İç Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Yüzölçümü olarak Konya ve Sivas İllerinden sonra gelmekte olup, Türkiye'nin üçüncü büyük ilidir. Bolu, Çankırı, Kırıkkale, Kırşehir, Aksaray, Konya ve Eskişehir illeri ile çevrilidir.

1.1.2. Tarihçe

Ankara'nın kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte yapılan araştırmalar, bölgedeki yerleşmelerin insanlık tarihi kadar eski olduğunu, bölgenin birçok medeniyete beşiklik ettiğini ortaya koymaktadır. Bilinen tarihi en az 10 bin yıl öncesine, Eski Taş Çağı'na ulaşan Ankara, tarih öncesinden günümüze dek pek çok medeniyeti barındırmıştır. Hititler, Frigyalılar, Lidyalılar, Persler, Galatlar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti, il topraklarını kontrolleri altında tutmuştur. Tektosagların ve Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olan Ankara şehri ve Frigyalıların başkenti Gordion, il sınırları içinde yer alır. Yıldırım Bayezid'in Timurlenk'e yenik düştüğü Ankara Muharebesi Çubuk yakınlarında ve Türk Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktası olan Sakarya Muharebesi Polatlı yakınlarında yapılmıştır. Belgelere dayanmamakla birlikte ilk adının Galatlar tarafından "Ankyra (Ancyra)" olarak verildiği ve zamanımıza kadar "Angora", "Engürü" ve "Ankara" şeklinde değişime uğradığı tahmin edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, 28 Mart 1930'da yabancı ülkelerden Türk şehirleri için Türkçe adların kullanılmasını resmen talep etti. Bu tarihten sonra posta idaresi Angora olarak adreslenmiş mektupları Ankara'ya ulaştırmadı. Böylece zamanla Ankara adı evrenselleşti.

Temsil Kurulu'nun çalışmalarını yürütmek için karargâh olarak seçtiği Ankara'da 27 Aralık 1919'da büyük bir coşkuyla karşılanan Mustafa Kemal, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerini de burada atmıştır. 23 Nisan 1920'de kurulan TBMM Hükümetinin idare merkezi ilan edilen Ankara, 13 Ekim 1923'de çıkarılan bir kanunla da Türkiye'nin Başkenti olmuştur.

Ankara'nın başkent ilan edilmesinin ardından şehir hızla gelişmiş ve Türkiye'nin ikinci en kalabalık ili olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan ilin topraklarının yarısı hâlâ tarım amaçlı kullanılmaktadır. Ekonomik etkinlik büyük oranda ticaret ve sanayiye dayalıdır. Tarım ve hayvancılığın ağırlığı ise giderek azalmaktadır.

Ankara ve civarındaki gerek kamu sektörü gerek özel sektör yatırımları, başka illerden büyük bir nüfus göçünü teşvik etmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, nüfusu ülke nüfusunun iki katı hızda artmıştır. Nüfusun yaklaşık dörtte üçü hizmet sektörü olarak tanımlanabilecek memuriyet, ulaşım, haberleşme ve ticaret benzeri işlerde, dörtte biri sanayide, %2'si ise tarım alanında çalışır. Sanayi, özellikle tekstil, gıda ve inşaat sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Günümüzde ise en çok savunma, metal ve motor sektörlerinde yatırım yapılmaktadır. Türkiye'nin en çok sayıda üniversiteye sahip ili olan Ankara'da ayrıca, üniversite diplomalı kişi oranı ülke ortalamasının iki katıdır. Bu eğitilmiş nüfus, teknoloji ağırlıklı yatırımların gereksinim duyduğu iş gücünü oluşturur.

1.1.3. İklim

Ankara kara iklimine sahiptir. Şehirler dışındaki il topraklarının büyük kısmı tahıl tarlalarıyla kaplı platolardan oluşur. İlin çeşitli yerlerindeki doğal güzellikler korumaya alınmış, dinlenme ve eğlence amaçlı kullanıma sunulmuştur. İlin adını taşıyan tavşanı, keçisi ve kedisi dünya çapında bilinir, armudu, çiğdemi, yerel yemeklerden Ankara tavası ve Kızılcahamam ve Beypazarı'nın maden suyu ise ülke çapında tanınır.

İlin güney ve orta bölümlerinde karasal iklimin soğuk ve kar yağışlı kışları ile sıcak ve kurak yazları, kuzeyinde ise Karadeniz ikliminin ılıman ve yağışlı halleri görülebilir. Karasal iklimin hâkim olduğu bölgelerde gece ile gündüz, yaz ile kış mevsimi arasında önemli sıcaklık farkları bulunur. En sıcak ay temmuz veya ağustostur. İldeki yerine göre ortalama en yüksek gündüz sıcaklıkları 27-31° C'dir. En soğuk ay ise Ocak ayıdır, en düşük gece sıcaklıkları ildeki yerine göre ortalama -6 ila -1 °C arasındadır. Yağışlar en çok mayıs, en az temmuz veya ağustos ayında düşer. Ankara il merkezinde yıllık ortalama toplam yağış 415 mm, yıllık ortalama toplam yağış, 60 cm (Kızılcahamam) ila 35 cm (Şereflikoçhisar) arasında değişir. Son yılların en soğuk gecesi -22 ile 26 Ocak 2016'da görülmüştür.

1.1.4. Depremsellik

Ankara toprakları iki dağ kuşağı arasında sıkışmıştır. Faylara (kırık hatlara) rastlanır. Ankara il sınırları içindeki alanın %30'u 1. ve 2. derece deprem alanıdır. Son yüz yılda meydana gelen küçük şiddetli depremlerin çoğu Kuzey Anadolu Fay Hattı ve yakın çevresinde veya başkentin güneydoğusunda Tuz Gölü ve Kırşehir fayı civarındadır. Bu dönemde meydana gelen 1944 Bolu-Gerede depremi ve 1938 Kırşehir depremi Ankara il sınırları içinde hasara

yol açmıştır. Ankara içinde meydana gelen en kuvvetli deprem, 6,1 büyüklüğündeki 2005 Balâ depremidir.

1.1.5. Direy

Ankara'nın ormanlık bölgelerinde ayı, yaban domuzu, geyik gibi hayvanlar bulunur. Kurt, tilki, porsuk, tavşan, kokarca, gelincik, sincap gibi kara hayvanları ile keklik, çil, toy, turna, çulluk, güvercin, üveyik, bıldırcın gibi kuşlar ilin hemen her yerinde bulunur. Bozkır bölgelerde atmaca, şahin ve kartal gibi yırtıcı kuşlara rastlanır. Nehir ve göllerde sazan, alabalık, tatlı su midyeleri, yengeç, kurbağa, kaplumbağa, karabatak, yaban ördeği, yaban kazı ve su tavuğu gibi hayvanlar mevcuttur.

İlin adıyla anılan kedi, keçi ve tavşan meşhurdur. Ankara'nın simgesi durumunda olan bu varlıklardan özellikle Ankara kedisi ve keçisi artık sadece Ankara'da değil, dünyanın birçok ülkesinde de yetiştirilmekte ve hem şehrin hem de Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

1.1.6. Jeoloji

Ankara topraklarının kuzey kısımları volkaniktir. Burada andezitik ve trakitik kayalar, kuzeydoğuda granit türü kayalar, kuzeybatıda ise kireç taşları ve kumtaşları görülür. İlin güney ve güneydoğu bölgeleri mezozoik (II. zaman) oluşumlardan meydana gelir. Sakarya Nehri çevresinde Tersiyer, Polatlı civarında Eosen, Tuz Gölü dolaylarında Neojen (III. zamanın son sistemi), çukur ve düz alanlar ile akarsu boylarında Kuaterner oluşumları bulunmaktadır. Başkent bölgesi büyük ölçüde volkanik yüzey malzemesine sahiptir. İlin büyük bölümü kireç taşlarından oluşmuştur, bu yüzden çok kireçli topraklarla kaplıdır. Akarsu boylarında tarıma uygun alüvyon topraklarına rastlanır. Bu jeolojik yapıların bazıları oluştukları döneme ait fosiller içerir ve o dönemlerin canlıları hakkında fikir verir.

Neojen dönem oluşuklar fosil bakımından zengindir. Kızılcahamam'da Sinap yakınlarındaki bir fosil yatağında Neojen memeli kalıntıları ve adını Ankara'dan alan Ankarapithecus metesai adlı bir hominoid (insansı) türe ait fosil keşfedilmiştir. Bu canlının evrimde insansılar ile insanların ortak atası olduğu öne sürülmüştür.

Güneybatıda kalan Polatlı çevresindeki kireç taşları fosil açısından oldukça zengindir. Bölgede, alt Paleosenden kalma sığ deniz bitkilerinin fosilleri bulunmuştur. Çamlıdere'deki

Taşlaşmış Ağaç Fosil Ormanı, Erken Miyosen'de (23-15 milyon yıl öncesi) gelişmiş olan çam ve meşe ağaçlarının bulunduğu karışık bir ormanın fosil kalıntılarından oluşur.

1.1.7. Bitki örtüsü

Ankara'nın iklim şartları ve topoğrafik yapısı nedeniyle ilde bitki örtüsü olarak bozkır ve orman bulunur. Bozkır bölgelerde ağaç hemen hemen hiç bulunmaz, bir tek akarsu kıyılarında iğde, söğüt ve kavak ağaçları bulunur. Bozkırda genelde dikenli çalılar ve otlar vardır. Ayrık otu, geven, sorguç otu, üzerlik, katırtırnağı, yabancı arpa, püsküllü brom, yavşan otu, gelincik, papatya, hatmi, kekik, sütleğen, ballıbaba, kuşburnu ve böğürtlen burada bulunan başlıca otlar arasında sayılabilir.

2015 verilerine göre ilin %17,1'i ormanlarla kaplı olup, yüzölçümünün %9,6'sını verimli ormanlar, %7,5'ini ise bozuk ormanlar oluşturmaktadır. Ormanlar başlıca dağların kuzey yamaçlarında görülür, ayrıca bozkır ortasında korular da mevcuttur. Ormanlarda en çok karaçam, ardıç ve yer yer meşe görülür. İlin kuzeyine doğru iğne yapraklı ormanlar yaygınlaşır. Kuzey kesimlerde sarıçam ormanları da görülmektedir. Ayrıca ilin kuzeyinde, Bolu il sınırına yakın yüksek kesimlerde az miktarda da olsa köknar ormanlarına rastlanmaktadır. Nallıhan ilçesinin kışların fazla sert geçmediği düşük rakımlı kesimlerinde ise yer yer kızılçam ormanları bulunmaktadır. İlin güney kesiminde ormanlar daha az yer tutmaktadır. Güney kesimde yer alan başlıca ormanlar Balâ ilçesinde yer alan Beynam'da ve Küre Dağı'nda yer almaktadır.

Ankara'da 1362 bitki türü doğal olarak bulunmakta olup, bunların 268'i endemiktir. Ankara çiğdemi, tükürük otu, peygamber çiçeği gibi türler yöreye özgüdür. Familya düzeyinde en sık görülenler papatyagiller, baklagiller, buğdaygiller, turpgiller, ballıbabagillerdir. İlin adıyla anılan Ankara armudu ve Ankara çiğdemi, ayrıca Kalecik Karası olarak bilinen misket üzümü il dışında da tanınır.

1.1.8. Nüfus

Ankara ili, Ankara şehrinin başkent olmasından sonra hızla kalabalıklaşmıştır. Özel ve kamu sektörü yatırımları başkent ve yöresine yoğunlaşmış, bunun sonucu ortaya çıkan çalışma olanakları büyük bir nüfus akımına yol açmıştır. Ekonomi, sağlık ve eğitim altyapısının gelişmişliği, suç oranının düşük olması, kişi başına kamu yatırımının ve kişi başına mevduatın

yüksek olması gibi nedenlerin göçü teşvik ediyor olması muhtemeldir. Cumhuriyet tarihi boyunca ilin nüfusu ülke nüfusunun iki katı hızda artmıştır. 2007-2008 yılları arasında nüfus artış hızı (%1,83), ülke nüfus artış hızının (% 1,32) bir buçuk katı olmuştur. Bu büyümenin başını çeken Ankara kenti aldığı göçe rağmen, 2008'de Ankara'da işsizlik oranı (%11,8) Türkiye genel işsizlik oranına (%11,0) yakındır. İstihdam edilenlerin %72'si hizmetler, %26'sı sanayi, %2'si tarımda çalışır (bu oranlar Türkiye için sırasıyla %49, %27 ve %24'tür).

Ankara il nüfusu Türkiye geneline göre daha yüksek bir eğitim düzeyine sahiptir. 2008 verilerine göre, 15 yaş üstü okuma yazma oranı toplam il nüfusunun %88'ini (erkeklerde %91, kadınlarda %86'sını) oluşturur, bu oran Türkiye için %83'tür (erkeklerde %88, kadınlarda %79). Bu farklılık özellikle nüfusun üniversite eğitilmiş kesiminde belirginleşir: üniversite ve yükseköğretim mezunlarının toplam nüfusa oranı Ankara'da %10,6, Türkiye genelinde ise %5,4'tür.

1.1.9. Ekonomi

Ankara nüfusunun dörtte üçü hizmet sektöründe çalışır ve bu sektör ilin gayrisafi hasılasında en büyük paya sahiptir. Sektörün bu kadar gelişmesinin nedeni, göçle gelen nüfusa istihdam sağlayacak kadar **büyük sanayinin bulunmamasıdır.**

İl, Türkiye gayrisafi millî hasılasının %9'una sahiptir. Ülkenin toplam vergi gelirlerinin %12'si, bütçe gelirlerinin %12,3'ü buradan toplanır; buna karşılık ilin ülke bütçesinden aldığı pay %6,4'tür. 2006 yılında Ankara bütçe vergi gelirlerine 16,5 milyar TL, toplam bütçe gelirlerine de 21,1 milyar TL katkıda bulunmuş, bütçeden ise 11,3 milyar TL pay almıştır. 2001 yılı itibarıyla gayrisafi yurt içi hasılasının Ankara'ya düşen kısmının %45'i ticaretten, %23'ü ulaştırma ve haberleşmeden, %14'ü devlet hizmetinden kaynaklanmaktaydı.

Pricewaterhouse Coopers'ın "Dünyada En Büyük Şehir Ekonomileri Hangileri ve Bu 2020 Yılında Nasıl Değişecek" raporuna göre dünyanın en büyük 100 kenti arasında 2005 yılında 94. olan kent, 2008'de 80. sıraya yerleşmiştir.

Brookings Institution ve JP Morgan'ın 2014 yılı baz alınarak oluşturulan, ekonomide yükselen kentler sıralamasında Ankara 300 şehir arasında Xiamen'in ardından 9. sırayı aldı. Ankara 2013'teki listede 38. sırada yer almaktaydı. Aynı listede Türkiye'den İzmir 2, İstanbul 3 ve Bursa 4. sırada yer almıştır.

1.1.9.1. Sanayi

Ankara ilinde özel sektörün katma değer içindeki payı %85'in üzerindedir. İlin sanayisi genel olarak küçük ve orta boyllu işletmelerden oluşmaktadır. Bunların %40'ı, savunma ve taşıt üretimi yapan büyük kuruluşların talep gösterdiği makine ve metal alanında üretim yapmaktadır, bunun ardından gıda ve tekstil sanayileri gelir. Üretim açısından en önemli sektörler, gıda (şeker, un, makarna, süt, içki), taşıt, makine (tarım araçları, taşıt, traktör), çimento ve dokumadır (yünlü dokuma, trikotaj, konfeksiyon). Ayrıca tarım ilaçları, mobilya, şekercilik ve matbaacılık da önemlidir. Savunma sanayisi, yazılım ve elektronik sektörlerinde Ankara Türkiye'de başta gelir.

Ankara Sanayi Odası'na (ASO) kayıtlı yaklaşık 3500 şirket vardır. Türkiye'nin en büyük 500 şirketinin 48'inin ASO'ya bağlı olmasıyla Ankara, 2009 yılında İstanbul'dan sonra Türkiye'nin 2. sanayi merkezi sayılmaktadır.

Ankara'da üretimin büyük kısmı Sincan, Akyurt, Çubuk, Kahramankazan ve il merkezine yakın olan İvedik ile Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezi (OSTİM) Organize Sanayi bölgelerinde gerçekleşmektedir. OSTİM, Türkiye'nin en büyük küçük ve orta boy sanayi üretim alanıdır.

2009'da Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi tarafından hazırlanan bir çalışmaya göre, en rekabetçi il Ankara'dır. Ankara, "rekabetçilik" endeksini oluşturan alt endeksler arasında insani sermaye, yaratıcı sermaye ve sosyal sermaye endekslerinde ilk sırada yer almıştır. Üniversite ve öğretim üyesi sayısının yüksekliği, patent ve benzeri başvurular gibi faktörler Ankara'yı özellikle yaratıcı sermaye endeksinde Türkiye'de birinci yapmaktadır.

1.1.9.2. Tarım, hayvancılık ve ormancılık

Ankara ili genelinde toprakların %60'ı tarım alanı olarak kullanılır ve bu oran Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir. En önemli tarla ürünleri buğday, arpa ve şeker pancarıdır. Diğer önemli ürünler soğan, kavun, karpuz, domates, havuç, armut, elma, vişne ve üzündür. Tarla arazilerinin yaklaşık %24'ünde buğday, %23'ünde arpa, kalanında ise diğer ürünler yetiştirilmektedir. Polatlı, Türkiye'nin ikinci büyük "tahıl ambarı" olması dolayısıyla en aktif tahıl borsalarından birine sahiptir.

Ankara rakım ve mera özellikleri açısından, küçükbaş hayvancılığa daha elverişlidir. Hayvancılık il ekonomisinde önceleri önemli olan yerini giderek kaybetmektedir. İlde koyun (ak ve karaman cinsi) ve sığır beslenir. Tavuk yetiştiriciliği de önemli boyuttadır. Ankara keçisi olarak bilinen tiftik keçisi sayısı 1970'lerdeki sayısının onda birinin altındadır.

Ankara orman varlığı bakımından pek zengin değildir. Ancak, Türkiye çapında mobilyacılık, döşemecilik gibi alanları kapsayan önemli düzeyde bir ağaç işleri sektörü gelişmiştir.

1.1.9.3. Enerji

Nallıhan'da Çayırhan Termik Santrali linyit (634 MW güçlü), Esenboğa termik santrali ise fuel oil (54 MW) yakarak enerji üretir. Ayrıca, Sarıyar Barajı (160 MW), Hirfanlı Barajı (Evren) (128 MW) ve Kesikköprü Barajı (76 MW) hidroelektrik enerji üretir. Son yıllardan Güneş enerji santralleri sayısı hızla artmıştır.

1.1.9.4. Madencilik

Ankara, Türkiye'nin madencilik potansiyeli fazla olan illerindedir. İlin Beypazarı ve Nallıhan ilçelerinde Türkiye'nin en önemli linyit yataklarından bazıları bulunur. Bala ilçesinde alçı taşı yatakları bulunmaktadır. Ayrıca Tuz Gölü ve çevresinde tuz çıkarılır. Türkiye'de İzmir'deki Çamaltı Tuzlası'ndan sonra en fazla tuz çıkarılan yer, Tuz Gölü ve çevresidir. Kahramankazan ilçesinde ise “Soda külü” maden tesisleri bulunmaktadır. İlde ayrıca, Beypazarı ve Kızılcahamam çevresinde sodacılık gelişmiştir.

1.1.10. Kültür

1.1.10.1. Müzeler

Ankara ilindeki müzelerin büyük çoğunluğu Ankara şehir merkezi sınırları içerisinde kalır. İlde çeşitli kurumlarca işletilen 53 müze bulunmaktadır.

Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına ait önemli eşyaları Ankara'daki müzelerde bulmak mümkündür. I. Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası'nda bulunan Kurtuluş Savaşı Müzesi, Anıtkabir'deki Atatürk ve Kurtuluş Savaşı Müzesi, II. TBMM Binası'ndaki Cumhuriyet Müzesi, Devlet Mezarlığı Müzesi bu tarihî müzelerin başlıcalarıdır. Bunların yanı sıra İsmet İnönü ve Mehmet Akif Ersoy'un evleri de birer müze olmuştur. Ankara'nın başkent olmasından dolayı doğal olarak Türkiye'nin ilk belli başlı müzeleri (Etnografya Müzesi,

Devlet Resim ve Heykel Müzesi gibi) Ankara'da oluşturulmuştur. Çeşitli devlet kuruluşları da başkentte bulunmaları nedeniyle müzelerini burada kurmuşlardır, Ziraat Bankası Müzesi, Türk Hava Kurumu Müzesi, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nün Tabiat Tarihi Müzesi gibi. Yakın yıllarda kurulan ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi, Feza Gürsey Bilim Merkezi, Çengelhan Rahmi Koç Müzesi, Ulucanlar Cezaevi Müzesi, Altıncıy Açık Hava Müzesi, Erimtan Arkeoloji ve Sanat Müzesi gibi yeni müzelerle Ankara'nın müze seçenekleri zenginleşmektedir.

1997'de "Avrupa'da Yılın Müzesi" seçilen Anadolu Medeniyetleri Müzesi, ziyaretçi sayısı bakımından Türkiye'de onuncu, Ankara'da birincidir. Müzede Paleolitik Çağ'dan günümüze Anadolu'nun arkeolojik hazineleri sergilenir.

Ankara şehri dışındaki en önemli müze, Kral Midas'ın tümölüsünün de bulunduğu Polatlı'daki Gordion Müzesi'dir. Bu müzede bölgede keşfedilmiş, Tunç Çağı ve Frigya döneminden kalma arkeolojik eserler sergilenmektedir.

1.1.10.2. Arkeolojik Alanlar Ve Tarihi Kalıntılar

İlde birçok arkeolojik alan vardır. Buralarda keşfedilmiş kıymetli eserler Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi'nde sergilenmektedir. Ahlatlıbel, Etiyokuşu, Karaoğlan ve Kocumbeli höyüklerinde taş ve bronz çağlarından yapıtlar bulunur. Hititlerden kalan çeşitli kalıntılar arasında Balıkhisar, Ballıkuyumcu, Bitik, Karaoğlan ve Külhöyük höyükleri ve Gâvurkale taş oymaları sayılabilir. Yine Ankara Kalesi, Galatlar zamanında inşa edilmiş ve sonraki yüzyıllar boyunca çeşitli medeniyetlerce kullanılmıştır.

Başkentte Roma döneminden kalan önemli kalıntılar vardır. Roma Hamamı 3. yüzyılda Septimius Severus'un oğlu Roma İmparatoru Caracalla tarafından Sağlık Tanrısı Asklepios adına yapılmıştır. MÖ.2. yüzyılda Frigya tanrısı Men adına yapılmış olan Augustus Tapınağı zamanla yıkılmıştır. Bugün kalıntıları bulunan tapınak ise son Galatya hükümdarı Amintos'un oğlu kral Pilamenes tarafından Roma İmparatoru Caesar Divi Filius Augustus adına bir bağılık nişanesi olarak yaptırılmıştır. Jülian Sütunu, 362 yılında Roma İmparatorluğu İmparatoru Julian'ın Ankara ziyareti onuruna dikilmiştir. Başkent dışında, Kalecik'teki Kalecik Kalesi Romalılardan kalmadır. Bir dağın içine oyulan Güdül'deki mağaralar ise ilk Hristiyanların Romalılardan saklandığı çok katlı bir yerleşim yeridir.

Ankara ilinde Selçuklular ve Osmanlılardan kalma pek çok eser vardır. Yenimahalle ilçesindeki Selçuklu yapısı Akköprü, Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubad zamanında yaptırılmıştır. Alaaddin Camii, Ankara Kalesi içinde yer alır ve 1178 tarihlidir. Samanpazarı'nda bulunan Arslanhane (Ahi Şerafettin) Camii 13. yüzyılın başında yapılmıştır.

Osmanlı dönemine ait önemli eserler arasında 15. yüzyıldan kalma Hacı Bayram Camii, Karacabey Camii, Kurşunlu Han kervansarayı ve 16.yüzyıldan kalma Cenabi Ahmet Paşa Camii sayılabilir. Osmanlı son dönem mimari özelliklerini taşıyan Ankara Kaleiçi, Beypazarı, Ayaş, Güdül'deki tarihî evler korumaya alınmıştır.

1.1.10.3. Şive

Prof. Dr. Leyla Karahan'ın Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması adlı çalışmasına göre Türkçenin Ankara ilinde kullanılan şivesi Batı Anadolu ağzları içindedir ve Balâ, Haymana, Niğde, Şereflikoçhisar, Çubuk, Kalecik, Kırıkkale, Kızılırmak, Çorum, Yozgat, Kırşehir, Nevşehir, Kayseri, Şarkışla, Gemerek bölgelerinde konuşulan ağız ile aynı alt sınıftadır.

1.1.11. Turizm

Ankara, Türkiye dışından gelen turistlerin çok tercih ettiği bir il değildir. Türkiye'ye gelen yabancıların sadece %1,5'i Ankara Esenboğa Havaalanı'ndan giriş yapar. Bunların çoğu mayıs-eylül döneminde gelir.

Ankara ilinde arkeolojik sitlere ilgi duyanlar için yabancı gezi rehberlerinde öncelikle görülmesi önerilen yer Anadolu Medeniyetleri Müzesi'dir. Başkent'in Ulus semtinde Ankara Kalesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara Etnografya Müzesi, Roma harabeleri (Augustus Tapınağı ve Julian Sütunu) gibi pek çok turistik yer bulunur. Modern Türkiye'nin tarihi ile ilgilenenler için Anıtkabir ve eski TBMM binası turist kitaplarında sık önerilen yerlerdir. Başkent dışındaki başlıca turistik yerler Beypazarı'nın geleneksel evleri ve Gordion'dur.

Yurt içi turizmi bakımından, başta kültür turizmi olmak üzere, kent merkezi ve çevresinde kongre turizmi, Elmadağ çevresinde kış turizmi, Kızılcahamam, Ayaş, Çubuk ve Haymana çevresinde kaplıca turizmi ile Güdül'deki Tuluntaş Mağarası'nda mağara turizmi gerçekleştirilmektedir. Anıtkabir başta olmak üzere birçok müze ve anıt ile Beypazarı ve Kızılcahamam'daki tarihî evler yurt içi turizmine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Evren ilçesi,

Hirfanlı Baraj Gölü kıyısında sahip olduğu sahille Ankara ve çevre illere alternatif bir su ve doğa tatili imkânı sunmaktadır.

2019 yılında Anıtkabir 6.406.945 kişi tarafından, Anadolu Medeniyetleri Müzesi de 371 bin kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

1.1.12. Yönetim

2018 Türkiye genel seçimleri sonucu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Ankara'yı temsil eden 36 milletvekilinden 15'i Adalet ve Kalkınma Partisi, 10'u Cumhuriyet Halk Partisi, 5'i Milliyetçi Hareket Partisi, 5'i İyi Parti, 1'i Halkların Demokratik Partisine aittir.

1.1.12.1 İdari bölünüş

Ankara'nın 25 ilçesi vardır. 2019 Türkiye yerel seçimleri sonuçlarına göre ildeki 25 ilçeden 19'u Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından yönetilmektedir. Yine 2019 seçimlerine göre üç ilçe Cumhuriyet Halk Partisi, üç ilçe de Milliyetçi Hareket Partisi tarafından yönetilmektedir. Ankara Büyükşehir Belediyesi ise Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yönetilmektedir.

1.1.12.2.İdari tarih

Ankara ili, Osmanlı İmparatorluğu'nun çökmesine kadar Ankara vilayeti sınırları içindeydi. 13 Ekim 1923'te Ankara şehrinin Türkiye'nin başkenti olmasının ardından ilde nüfus hızla artmaya başlamış ve buna bağlı olarak yıllar içinde ilin idari yapısı değişime uğramıştır. Çankaya 1936 yılında Ankara Merkez ilçesinden ayrılmış ve yeni bir ilçe haline gelmiştir. 1953 yılında Altındağ ilçesi kurulmuştur. Etimesgut, 1968 yılına kadar kaza olarak kalmış, daha sonra Ankara şehrine ait bir mahalleye dönüştürülmüş, 1990 yılında ise ilçe yapılmış ve belediye teşkilatı kurulmuştur. 1983'te bir grup yeni ilçe daha oluşmuştur: Daha önceden Altındağ ilçesine ait olan Keçiören, Çankaya'ya bağlı bir mahalle olan Mamak, 1923'ten beri bir kaza olan Gölbaşı ve daha önce bir kaza olan Sincan. Bu ilçelerden Sincan, 1988'de Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içine alınarak metropol ilçe konumuna getirilmiştir. Daha önce birer kasaba olan Kahramankazan (1987'de), Akyurt (1990'da) ve Pursaklar (2008'de) Ankara ilinin yeni ilçeleri olmuştur.

Bu süreç içinde Ankara iline bağlı olan bazı bölgeler de ilden kopmuştur. 1989'a kadar ile bağlı olan Kırıkkale ilçesi, 1989'da ve 3578 sayılı yasa gereğince ayrı bir il olmuştur. Ankara

ili Şereflikoçhisar ilçesine bağlı bir kasaba olan Ağaçören 1989'da çevresindeki köylerle birlikte bir ilçe olup Aksaray iline bağlanmıştır.

1.1.12.3. Merkezi Yönetim

Büyükşehir illerinde Merkezi yönetim Vali, İl Müdürleri ve İl Danışma Kurulundan oluşur.

Ankara, bir büyükşehirdir. Bu özelliğine göre yönetimi belirlenmiştir. Protokolde ilk sırada yer alan Vali, merkezi yönetimi temsil eder ve Cumhurbaşkanı tarafından atanır.

Büyükşehir yapılan illerde, İl Genel Meclisi, yetki ve görevlerini Büyükşehir Belediye Meclisi'ne devretmiş ve kaldırılmıştır.

Ankara Valisi 1964-Bayburt doğumlu Vasip Şahin'dir. 6 Kasım 2018'de İstanbul Valisi iken atanmıştır.

1.1.12.4. Yerel Yönetim

Büyükşehir Belediyelerinde Yerel yönetim, Büyükşehir Belediye Başkanı, Büyükşehir Belediye Meclisi ve Büyükşehir Belediye Encümeni'nden oluşur.

Yerel yönetimi temsil eden Büyükşehir Belediye Başkanı, ildeki tüm seçmenlerin oy çokluğu ile seçilir. Yerel seçimlerde İlçe Belediye Başkanı ve İlçe Belediye Meclisi için de oy kullanılarak ilçelerin belediye meclisleri oluşur. İlçe Belediye meclislerinden alınan üyelerle (başkan kontenjanı, ilçe nüfusu ve parti oy oranına göre) de Büyükşehir Belediye Meclisi oluşur. Bu mecliste ilçe belediye başkanları da yer alır. Meclisin başkanı Büyükşehir Belediye Başkanı'dır. Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.(5216 sayılı kanun 16.madde)

Büyükşehir yapılan illerde, İl Genel Meclisi, yetki ve görevlerini Büyükşehir Belediye Meclisi'ne devretmiş ve kaldırılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, 1955-Beypazarı doğumlu Mansur Yavaş (CHP), 31 Mart 2019 seçimlerinde %50,93 oy oranıyla seçilmiştir.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi üye sayısı 147'dir (Büyükşehir Belediye Başkanı, 25 ilçe belediye başkanı ve 131 üye) Bunların 90'ı AKP, 30'u CHP, 19'u MHP ve 9'u İYİ Parti'dir.

1.1.13. Eğitim

Eğitim ve öğretim açısından Türkiye'nin önemli merkezlerinden biri olan Ankara'da 150'den fazla ilk ve orta dereceli okul ile halk eğitim merkezi vardır. Ayrıca yirmi üniversite ve bir harp okulu hizmet vermektedir. Bu üniversitelerde il genelinden öğrencilere eğitim verildiği gibi, il dışından ve öğrenci değişim programları ile yurt dışından gelen öğrencilere de eğitim verilmektedir.

1.1.13.1. Üniversiteler

Ankara'da bulunan üniversitelerin bir bölümü Türkiye'nin, bir bölümü, Avrupa'nın ve dünyanın en önemli üniversiteleri arasında gösterilir. Ayrıca Ankara'nın 15 yaş ve üzeri nüfusunun %12,6'sı üniversite mezunu, %1,2'si yüksek lisans mezunu, %0,5'i ise doktora mezunudur.

Ankara'da eğitim veren üniversiteler şunlardır:

Devlet Üniversitesi: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Vakıf Üniversitesi: Ankara Bilim Üniversitesi, Ankara Medipol Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Lokman Hekim Üniversitesi, Ostim Teknik Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi, Anka Teknoloji Üniversitesi, TED Üniversitesi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Yüksek İhtisas Üniversitesi

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne hizmet veren eğitim kuruluşlarından Kara Harp Okulu, karacı muvazzaf subay ihtiyacını karşılar. Keçiören'deki Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı askerî hekim yetiştiren bir tıp fakültesi ve 1600 yataklı bir eğitim

hastanesinden oluşur. Gölbaşı'ndaki Polis Akademisi ise emniyet teşkilatına eleman yetiştirmek amacıyla dört yıllık lisans eğitimi verir.

1.1.14. Teknoloji Ve Bilim

Ankara ekonomisinde sanayinin payının artmasına paralel olarak yeni teknoloji üretimi de gelişmektedir. Ankara'daki üniversiteler, teknokentler, TÜBİTAK (Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Enstitüsü ve Savunma Sanayi Araştırma Geliştirme Enstitüsü), Türk Silahlı Kuvvetleri'nin vakıfları, Ar-Ge birimleri ve diğer kuruluşları, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN), Türkiye Atom Enerjisi Kurumu çeşitli konularda araştırma yapmaktadır. Ankara ili, 2020'de yapılan 1057 patent başvurusu ile, Türkiye'de İstanbul'dan (3413 başvuru) sonra ikinci durumdadır.

Ankara'daki çeşitli üniversitelerin sanayi ile işbirliği için oluşturmuş olduğu 6 teknokent vardır. Bunlar üniversitelerde yapılan keşif ve icatların ticarileştirilmesi için Ar-Ge çalışmalarının yapıldığı yerlerdir. Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla faal durumdaki 61 teknoparkın bünyesinde en çok Ar-Ge kuruluşu bulunduran ilk dördünün içinde ODTÜ Teknokent, Bilkent Cyberpark ve Hacettepe Teknokent yer almaktadır.

1.1.15.Ulaşım

İl içinde karayolu, demiryolu ve havayolu ile ulaşım yapılmaktadır. Ayrıca başkent Ankara'da gelişmiş bir toplu taşımacılık sistemi şehir nüfusunun ulaşım ihtiyacını karşılar, toplu taşımacılık altyapısına rağmen ve belki ildeki refah seviyesinin bir göstergesi olarak, Türkiye'de en çok kara taşıtının bulunduğu ilk 3 il arasında, kişi başına düşen araç sayısında Ankara lider konumdadır. 2019 yılında Ankara'da her 2.7 kişiye bir araç düşerken, en fazla araç kaydının yapıldığı İstanbul'da her 3.5 kişiye bir araç düşmüş durumdadır.

İl merkezinin kuzeyinde yer alan Esenboğa Uluslararası Havalimanı havayolu ile giriş çıkışı sağlayan en önemli noktadır. Esenboğa'dan Türkiye'nin hemen her iline, ayrıca Avrupa, Amerika ve Uzak Doğu'nun çeşitli şehirlerine uçmak mümkündür. 2006 yılında tamamen yenilenip kapasitesi ve işlevi çağdaştırılmıştır. Havalimanını kent merkezine bağlayan yol da tamamen yenilenmiş ve yeni geçitler devreye sokulmuştur. Havayolu ile kente ulaşmanın bir başka yolu da ordunun hizmetindeki Etimesgut Askeri Havalimanıdır. Bu havalimanı sivil uçuşlara kapalı olsa da, gerektiğinde alternatif olarak kullanılmaktadır. Mürted, Etimesgut ve Güvercinlik hava alanları, askerî amaçlarla kullanılmaktadır.

Ankara ili, başkente gidip gelen motorlu vasıta trafiğini kaldırabilmek üzere modern bir karayolu ağına sahiptir. Başkenti çevreleyen O-20 çevre yolu, şehirlerarası trafiğin şehir trafiğini aksatmadan geçmesini sağlar. O-20 başka otoyollara bağlanarak başkentin ilin ve ülkenin diğer kentlerine ulaşımını sağlar. Bunlardan O4 otoyolu (Avrupa E-yolları sistemine göre E89), başkenti İstanbul'a bağlar, O20 (E90) ise başkenti Adana'ya bağlar. İl içindeki diğer devlet yollarının hemen hepsi Ankara şehrine bağlıdır. Ankara şehrini diğer büyük şehirlere bağlayan karayolları arasında D200 (E90) (Bursa - Eskişehir - Ankara), D750 (E90) (Ankara - Aksaray - Adana), D200 (E88) (Ankara - Elmadag), O-4 (E89) (Zonguldak - Aksaray - Ankara - Kızılcahamam - Gerede), D200 (E88) (Eskişehir - Sivrihisar - Ankara - Kırıkkale - Yozgat - Sivas) bulunur. İl içindeki diğer devlet yolları ise D750 (Tarsus- Pozanti - Aksaray - Ankara - Kahramankazan - Gerede), D765 (Çankırı - Kalecik - Kırıkkale), D260 (Polatlı - Haymana - Balâ), D140 (Beypazarı - Nallıhan), D695 (Polatlı - Akşehir) dir.

İl içinde ilçeler arası ulaşımı sağlayan birçok otobüs firması hizmet vermektedir. İl merkezinde bulunan Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi (AŞTİ) Avrupa'nın en büyük otobüs terminalleri arasında yer alır. AŞTİ'nin Ankaray ile bağlantısı vardır.

Ankara ilinden geçen iki demiryolu vardır. Bunlardan birincisi Ankara şehrini, batıda Sincan ve Polatlı üzerinden Eskişehir'e, doğuda Irmak ve Boğazköprü üzerinden Kayseri'ye bağlar. İkinci bir hat Irmak'ı Çankırı üzerinden Karabük ve Zonguldak'a bağlar. Tren yolu ile giriş çıkışta en önemli yer TCDD Ankara Garı'dır. Burası aynı zamanda ülkenin doğusu ile batısının ayrıldığı noktadır. Halihazırda ülkenin dört bir yanına ve banliyölere buradan tren seferleri düzenlenmektedir. Eskişehir üzerinden Ankara kentini İstanbul'a bağlayacak olan Ankara - İstanbul YHD hattının Ankara - Eskişehir kesimi 2009'da hizmete açılmıştır.

İl merkezinde kent içi ulaşımında en yoğun taşımacılık metro ile yapılmaktadır. EGO Genel Müdürlüğü tarafından işletilen Ankara metrosu günde yaklaşık 150.000 yolcu taşır. Metro ağında halihazırda Metro ve Ankaray adı altında iki ayrı taşıma sistemi çalışmaktadır.

TCDD tarafından sağlanan banliyö treni hizmeti başkenti Kayaş ve Sincan kentleri ve aradaki istasyonlara bağlar.

Başkent ve çoğu ilçe merkezinde günlük ulaşımında belediye tarafından işletilen otobüsler çalışır. Ayrıca belediyenin özel sektöre ücret karşılığı verdiği özel halk otobüs hatları vardır. Dolmuşlar hemen her kentte bulunan bir diğer toplu taşımacılık alternatifidir.

1.1.16. Sağlık

Ankara ilinde devlet, askeri, üniversite ve özel hastaneler tarafından sağlık hizmetleri verilir. İlde 2014 itibarıyla 41 tane Sağlık Bakanlığı'na bağlı, 10 üniversitelere bağlı, 4 askerî, 2 resmî, 36 özel, 1 belediye hastanesi olmak üzere toplam 94 hastane ve 9 ağız ve diş sağlığı merkezi bulunmaktadır. Türkiye'de en çok üniversite hastanesi olan il Ankara'dır. En büyük hastaneler arasında Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi (2000 yataklı), Gülhane Askeri Tıp Akademisi (1600 yataklı), Hacettepe Hastanesi (1000 yataklı), Ankara Numune Hastanesi (1109 yataklı), Ankara Hastanesi (678 yataklı) sayılabilir. 2019 yılında açılan Ankara Atatürk Şehir Hastanesi ise 3704 yatak kapasitesi ile şehrin en büyük hastanesi olmuştur. Kızılcahamam, Haymana, Beypazarı, Ayaş, Güdül, Çubuk, Çamlıdere'de bulunan kaplıcalar ve içmeceler termal tedavi amaçlı için kullanılır.

1.1.17. Su Kaynakları

Hidroelektrik enerji sağlayan barajların yanı sıra, Ankara'da içme suyu ve sulama suyu sağlayan barajlar da bulunmaktadır. Bunlardan Çubuk-1 Barajı, Çubuk-2 Barajı, Bayındır Barajı, Kesikköprü Barajı ve Çamlıdere Barajı içme suyu sağlar, Asartepe Barajı sulama suyu sağlar, Kurtboğazı Barajı ise hem içme hem sulama suyu sağlar. Bu su kaynakları büyüyen şehrin ihtiyacını karşılamaya yetmediği için, 2008'de Kızılırmak'tan da başkente su getirilmeye başlanmıştır.

1.1.18. Yeşil Alanlar, Eğlence Parkları, Mesire Yerleri

İlde kişilerin eğlenmeleri, dinlenmeleri ve doğaya yakınlaşabilmelerine olanak sağlayan kent parkları ve şehirlerin dışında bulunan, korunmaya alınmış doğal bölgeler bulunmaktadır. Bunların bir bölümü göl, gölet ve baraj gölleri etrafındaki yeşil alanlardır, bir bölümü ise yayla ve ormanlık bölgelerdir.

Önemli kentsel yeşil alanlar arasında başkentteki Atatürk Orman Çiftliği, Altınpark, Esertepe Parkı, Gençlik Parkı sayılabilir. Eğlence parkı Harikalar Diyarı 1 milyon 300 bin m²'lik alanıyla Avrupa'nın en büyük kentsel parkıdır. Diğer modern eğlence alanları arasında Etimesgut'taki Göksu Parkı ve Keçiören'deki "Aqua Park" sayılabilir. Elmadağ Kayak Merkezi, kış aylarında kayak yapma olanağı sağlayan tesislere sahip olup, korunmuş tabiat alanları arasında Kızılcahamam'da Soğuksu Millî Parkı, Bâlâ'da Beynam Ormanları ve Çamkoru Tabiat Parkı bulunmaktadır. Diğer korunan alanlar arasında Nallıhan ilçesindeki

Nallıhan Davutlar Kuş Cenneti, Hoşbebe Mesire Yeri (Ardıç Ormanları), Anıt Ağaç (Kaba Ardıç), Yaban Koyunu Yerleştirme Sahası, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve Asarlık Tepeler Tabiat Anıtı vardır.

İlin çeşitli yerlerindeki mesire alanları, piknik ve dinlenme olanakları sunar. Bâlâ'daki Kesikköprü barajında piknik alanları, yüzme ve kayak gezinti olanakları, Beynam Ormanlarında da piknik alanları, çocuk parkı, restoran ve benzeri olanaklar temin edilmiştir. Çubuk'taki Çubuk-2 Barajı da doğal güzellikleri ile popüler bir ziyaret yeridir. Etimesgut'taki Göksu Parkı da dinlenme, piknik ve gezi alanıdır, Göksu parkında çeşitli modern spor ve rekreasyon tesisleri bulunmaktadır. Gölbaşı ilçesindeki Mogan Parkı ve Gölü ile Eymir Gölü, başkente yakın bir mesire ve turizm bölgesi sayılır. Eymir Gölü'nde bisiklete binmek, yürüyüş yapmak ve oradaki restoranlardan yararlanmak mümkündür. Kızılcahamam'daki Soğuksu Parkı bir diğer mesire parkıdır. Nallıhan'daki ardıç ormanlarında Hoşbebe mesire yeri bulunmaktadır. Beypazarı Eğriova Yaylası'ndaki mesire yerinde göl ve orman manzaraları bulunur ve ziyaretçilerin doğa sporları, doğa yürüyüşleri, izcilik faaliyetleri yapması mümkündür. Çamlıdere'deki Aluçdağı mesire yeri, Aluçdağ Festivali ve yağlı güreşleri ile bilinir.

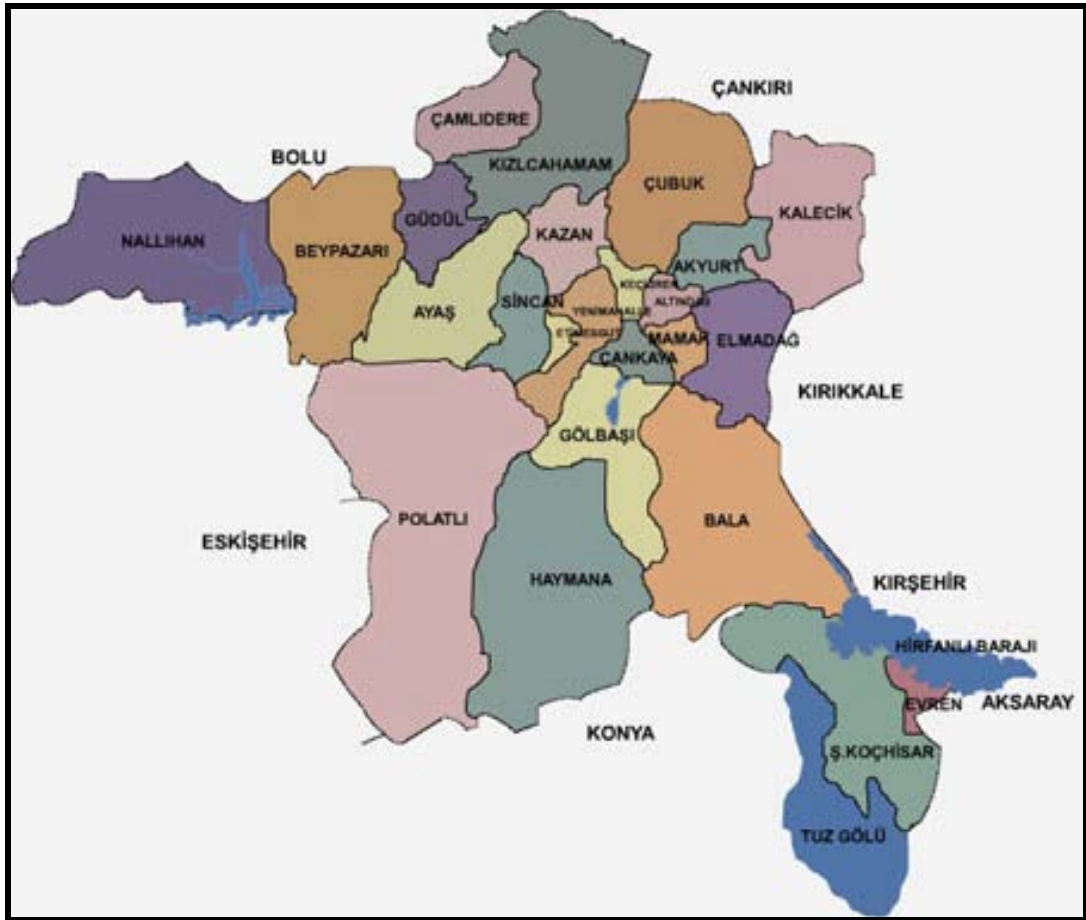
Resmen mesire yeri olarak tanımlanmamış olmakla beraber, ilin çeşitli yerlerindeki vadi ve yaylalar doğa yürüyüşleri, kamping, su olan yerlerde balıkçılık gibi faaliyetlere olanak sağlamaktadır. Kamp ve karavan etkinlikleri için Soğuksu Millî Parkı, Çubuk-Karagöl Orman İçi Dinlenme Yeri, Bayındır Barajı, Eğriova Yaylası ve Benli Yaylası uygundur.

1.2. İLÇENİN GENEL TANIMI VE KONUMU

Ankara'nın Altındağ İlçesi, İç Anadolu Bölgesi'nin kuzey batısındaki Yukarı Sakarya Bölümü'nde yer alır. Altındağ'ın kuzeyinde Çubuk ve Pursaklar, batısında Keçiören ve Yenimahalle, güneyinde Mamak, güneybatısında Çankaya, doğusunda Akyurt ve Elmadağ ilçeleri bulunmaktadır. Altındağ, Ankara Ovası, Çubuk ve Akıncı Ovası arasındaki engebeli arazide kurulmuştur. İlçenin yüzölçümü 174 kilometrekaredir. İlçe yüzölçümünün %31'i dağlık, %6'sı ova, %3'ü de dalgalı araziden oluşmuştur. Denizden yüksekliği 850 metredir. İlçe, Keçiören, Yenimahalle ve Çankaya ilçelerine doğru düz, Mamak ve Çubuk yönünde ise orta yükseklikte tepelerden oluşan arazi yapısına sahiptir. Yüzeyi, Ankara'nın doğusunda bulunan İdris ve Hüseyingazi dağları, kuzeyde Etlik ve Karyağdı dağları ile Ankara Ovası

tarafından çevrilmiştir. Güneyi Hatip ve Ankara çayları ile sınırlıdır. Çubuk Çayı üzerinde kurulan Çubuk Barajı Altındağ'ı kuzey ve güney yönünden ikiye bölmektedir.

Altındağ'ın konumu ele alındığında, kentin geleneksel bölümü içinde olmasının ötesinde, gecekondularla dolaysız ilişkisi bulunduğu, hatta gecekonduların gelişmelerinin bir bakıma kökenini oluşturduğu gözlenmektedir. Altındağ, Ankara'nın en eski gecekondular alanıdır ve Kale'den sadece Bent Deresi vadisi ile ayrılmaktadır. Yerleşim merkezi olmaya başladığı ilk yıllardan itibaren Ankara, Altındağ Bölgesi'nde kurulmuş ve gelişmiştir.

Şekil 1: İlçe Sınırları

Genel olarak karasal iklimin hüküm sürdüğü Altındağ'da kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak ve kuraktır. En çok yağış 51,8 milimetreyle Mayıs ayında düşerken, en az yağış 14,4 milimetreyle Ağustos ayında düşer. İlkbahar mevsiminde kırkikinci yağışları olarak

adlandırılan yağışlar düşer. Yıllık ortalama yağış miktarı 367 milimetredir. En sıcak aylar temmuz (ortalama 23,4 °C) ve ağustos (ortalama 23,9 °C), en soğuk aylar ise ocak (ortalama 0,6 °C) ve şubat (ortalama 1 °C) olarak belirlenmiştir. Yaz ile kış ve gece ile gündüz arasındaki sıcaklık farkı yüksektir. Ortalama sıcaklık farkı 12 °C civarındadır. Bitki örtüsü bozkırdan oluşmaktadır. Orman ve fundalık yok denecek kadar azdır. Altındağ'ın toprakları ilkbaharda yeşerir, yazın ise otlar sararıp kurur. Bitki örtüsünü iyileştirmek için özellikle akarsu boylarında ağaçlandırma yapılır. Toprak türünün kireçli topraklardan oluştuğu görülmektedir.

Altındağ, Türkiye'nin en büyük ve en önemli müzelerine sahiptir. Anadolu Medeniyetler Müzesi ve Ankara Etnografya Müzesi başta olmak üzere onlarca kültürel mekan Anadolu medeniyetlerinin izlerini günümüze taşımaktadır. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, özellikle Cumhuriyet Dönemi heykeltıraşları ve ressamlarına ait birçok esere ev sahipliği yapmaktadır. 1. TBMM Binası, Ankara Kurtuluş Savaşı Müzesi adıyla hizmet verirken 2. TBMM Binası ise Cumhuriyet Müzesi olarak kullanılmaktadır. Tarihi Çengelhan'da bulunan Çengelhan Rahmi Koç Müzesi, dünyadaki sayılı sanayi müzelerinden biridir. Hamamönü'nde bulunan Mehmet Akif Ersoy'un yaşadığı ve İstiklal Marşı'nın yazıldığı ev, bugün Mehmet Akif Ersoy Müze Evi olarak ziyaretçilerine kapılarını açmaktadır. Önemli anıtların başında ise Ulus'taki Zafer Anıtı gelmektedir. Bu yapıt, Kurtuluş Savaşı kahramanlarının anısına Yeni Gün Gazetesi öncülüğünde yaptırılmıştır. Türk Hükümeti tarafından düzenlenen uluslararası yarışmada birincilik elde eden Avusturyalı Sanatçı Heinrich Krippel'e 1925 yılında sipariş edilen heykel, Viyana'da Birleşik Maden İşletmeleri'nde döktürülmüş 24 Kasım 1927 tarihinde Ulus'taki Sümerbank Genel Müdürlüğü Binası önüne yerleştirilmiştir. Daha sonra meydan genişletme çalışmaları sırasında ilk yeri değiştirilerek bugünkü yerine taşınmıştır. Ulus'ta bulunan Hacı Bayram Camii, Ankara için sembol yapılardan biridir. Yapılış tarihi 1427'dir. Camiye bitişik Hacı Bayram Türbesi ve Monumentum Ancyranum yine bu bölgede yer alır. Monumentum Ancyranum, M.Ö. 2. Yüzyıl'da Friglerin Ay Tanrısı Men adına yapılmış ve sonradan yıkılmış tapınağın üzerine, Galat hükümdarı Amintos'un oğlu Kral Pylamenes tarafından Roma İmparatoru Augustus için bir bağlılık nişanesi inşa ettirilmiştir. Ankara Roma Hamamı'nı 3. Yüzyıl'da Septimus Severus'un oğlu Roma İmparatoru Caracalla, Sağlık Tanrısı Asklepoin adına yaptırmıştır. 8. Yüzyıl'da yangında yıkılmışsa da onarılarak 5. Yüzyıl'da hamam olarak kullanılmıştır. Jülian Sütunu ise 4 buçuk metre yüksekliğindedir. Sütunu, Bizans İmparatoru Julien L'apostat tarafından diktirildiği tahmin edilmektedir. Halk arasında Belkıs Minaresi olarak da bilinir.

Şehir sakinleri arasında “Hergelen Meydanı” olarak bilinen alanda, günümüzde çoğunlukla spotçu ve ikinci el eşyalar satan esnaf bulunmakta olup, içerisinde bulunan 17, 18 ve 19. Yüzyıllardan kalmış, ahşap ve kerpiçten yapılmış , çoğunlukla iki katlı evler anıtsal olmayan sivil mimarlık örneklerini teşkil ettiğinden, Ankara’nın tarihsel değerinoktasında önem teşkil etmektedir. Alanın ismi hakkında iki efsane vardır; ilki atların bağlandığı meydan olduğu için buraya “hergele” dendiği; ikincisi ise her gelenin mutlaka uğradığı için bir meydan olduğu için “hergelen” dendiğidir. Eski zamanlardan geldiği düşünülen bu isimler bugünlerde anlamlarını yitirse de dillerde yerini korumaktadır.

1.3.PLANLAMA ALANIN GENEL TANIMI VE KONUMU

Plan değışikliğı yapılan alan, Ankara ili, Altındağ ilçesi 1/1000 ölçekli halihazır haritalarının I-29-B-03-D-4-B paftasında kalmaktadır. X= 4 878 76 – 4 880 80, Y= 4 442 800 – 4 442059 (ITRF96 Koordinat Sisteminde ve Transversal Mercator 3 Derecelik Dilim Esasına Göre) koordinatları arasında kalan, Maliye Hazinesi mülkiyetindeki taşınmazı içeren 26.884,43 m² yüzölçümlü alanı kapsamaktadır. (Planlama alanı kapsamında kalan taşınmazlar Şekil-1 de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.) Planlama alanı üzerinde herhangi bir yapı bulunmamaktadır. Söz konusu parselin mülkiyeti, 15/02/2019 tarih ve 5890 Yevmiye no. ile Maliye Hazinesi’ne geçmiştir.

Tablo 1: Planlama Alanı

ADA	PARSEL	YÜZÖLÇÜM
19734	9	26.884,43 m ²

Şekil 2: Planlama Alanı

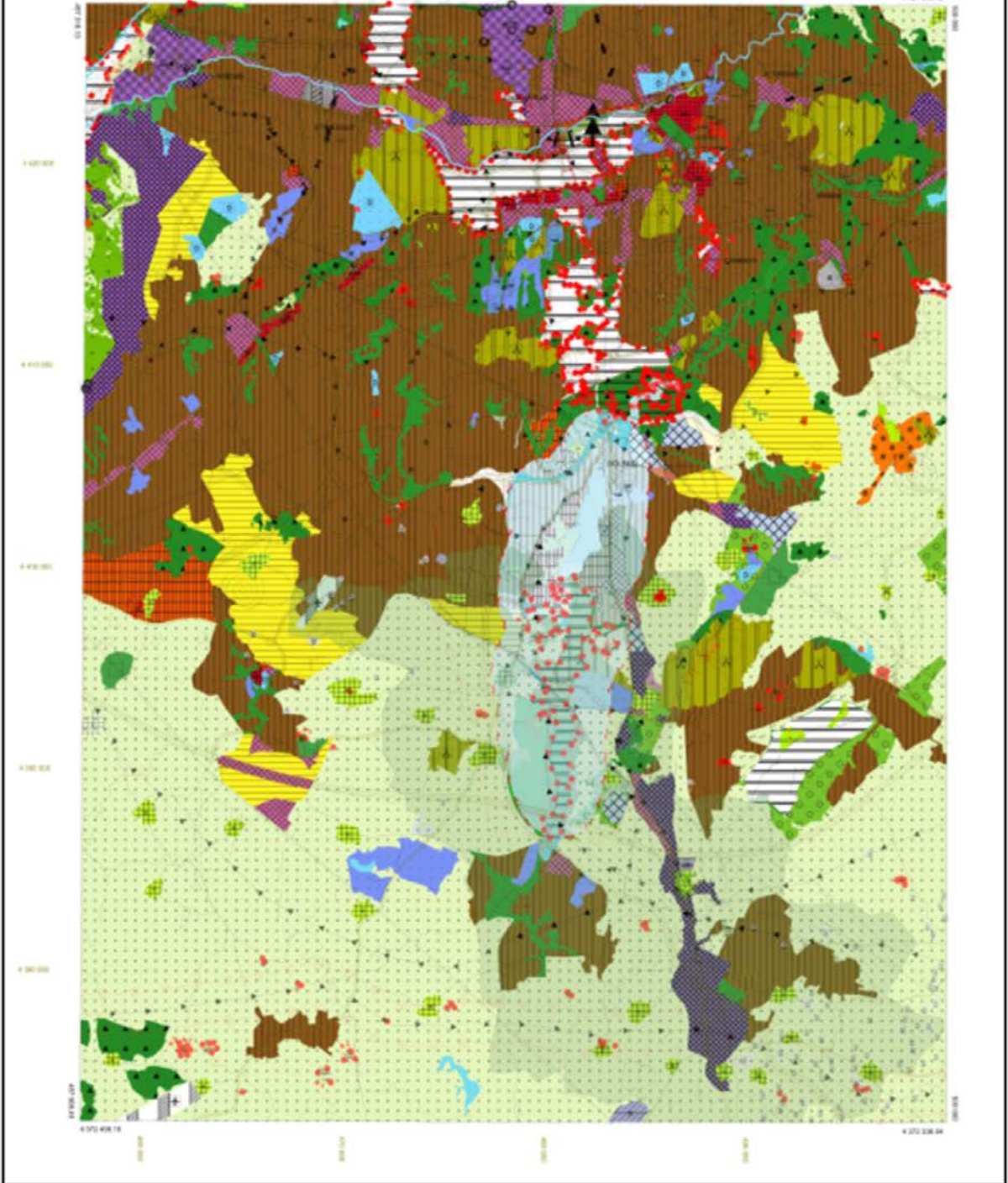
2. PLANLAMA ALANI MEVCUT İMAR DURUMU

2.1. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planındaki Durum

1/100.000 ölçekli 2038 yılı hedefli “Ankara İli Çevre Düzeni Planı” nın onayına ilişkin Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 13.01.2017 gün ve 116 sayılı kararının iptali istemiyle Ankara 9. İdare Mahkemesinde 2018/551 E. Sayılı dosya üzerinden TMMOB Mimarlar Odası ve diğer Odalar tarafından açılan davada, Mahkemenin 28.09.2020 günlü 2020/1610 sayılı kararı ile dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

2038 ANKARA ÇEVRE DÜZENİ PLANI

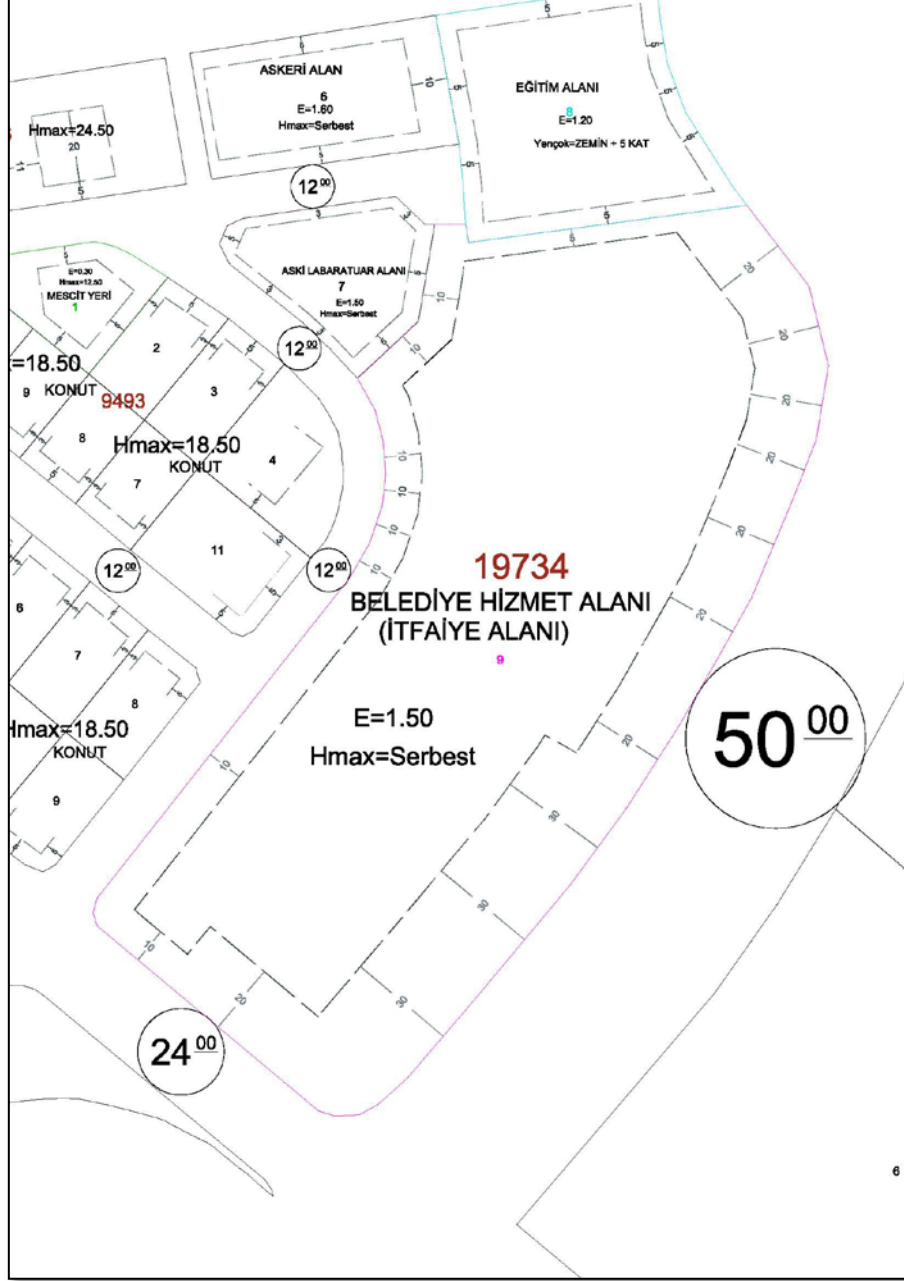
ANKARA
I29

Şekil 3: 1/100.000 Ölçekli Ankara Çevre Düzeni Planı

2.4. 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planındaki Durum

Planlamaya konu olan taşınmaz meri imar planında; “Emsal= 1.50, Yencok= Serbest yapılaşma koşullu Belediye Hizmet Alanı (İtfaiye Alanı)” kullanımında kalmaktadır.

Şekil 7:1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı

2.5. 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Rezerv Yapı Alanı İlanı

Altındağ İlçesi, Gümüşdere Mahallesi, 19734 ada 3 parsel, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 6306 sayılı Kanun'un 2nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 26/09/2018 tarih ve 167936 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile “Rezerv Yapı Alanı” ilan edilmiştir.

Rezerv Yapı Alanı, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun'da; bu Kanun uyarınca gerçekleştirilecek uygulamalarda yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere, TOKİ'nin veya İdarenin talebine bağlı olarak veya resen, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenen alanları ifade etmektedir.

3. ANKARA ULUS HERGELE MEYDANI KENTSEL YENİLEME PROJESİ

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Hergele Meydanı bölgesinin eski tarihi dokusuna kavuşturularak, alandaki yapıların yenilenmesi, tarihi yapıların ön plana çıkarılarak bölgeye canlılık kazandırılması için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Altındağ Belediyesi işbirliğinde, Ankara ili Altındağ ilçesi Ulus Hergele Meydanı Kentsel Yenileme Projesi yürütülmektedir.

Şekil 8: Hergele Meydanı Proje Alanı ve Yakın Çevresi

Proje kapsamında, üretilecek yeni ticari ünitelerle birlikte, çarşı esnafı ile yapılan görüşmeler doğrultusunda gelen taleplere istinaden alternatif proje alanları geliştirilmiş, ticari faaliyetlerini daha toplu ve düzenli, sağlıklı bir mekanda sürdürebilmeleri hedeflenmiştir.

Bu amaçla, Hergele Meydanı'nda ticari faaliyetlerini sürdüren mevcut esnafa faydalandırılmak üzere söz konusu alan ve Rezerv Yapı alanı ilanı bulunan taşınmaz üzerinde ön çalışmalar yapılmış, esnaf ile görüşülerek projeler şekillendirilmiştir.

Şekil 9: Hergele Meydanı Proje Alanı ve İtfaiye Çarşısı Proje Alanı Konumu

Yapılan ön analizler sonucu sahada dükkan ve ofislerden oluşan bir yapı oluşturulabileceği, bu yapının 2 bodrum + asma kat + 3 normal kat olabileceği, yapının batı kısmında ise 7 katlı bir ofis yapısının entegre olabileceği görülmüştür.

Dolayısıyla, ön analize göre, parselde plan değişikliği ile ilave bir yapı yoğunluğu öngörülmeden farklı katlara sahip bir yapı oluşturularak yenileme projesindeki mülk sahiplerine faydalandırılmak suretiyle, Hergele Meydanı Projesi'nin hayata geçirilmesinin önü açılacaktır. Bu sayede Ulus merkezinde yenilemeye yönelik örnek bir proje ortaya konulabilecektir.

Şekil 10: İtfaiye Çarşısı Proje Görşeli

Şekil 11: İtfaiye Çarşısı Proje Görşeli

Şekil 12: İtfaiye Çarşısı Proje Görseli

4. PLANIN AMAÇ VE KAPSAMI

Ankara İli, Altındağ İlçesi, Ulus Hergele Meydanı bölgesinin eski tarihi dokusuna kavuşturularak, alandaki yapıların yenilenmesi, tarihi yapıların ön plana çıkarılarak bölgeye canlılık kazandırılması için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Altındağ Belediyesi işbirliğinde, Ankara ili Altındağ ilçesi Ulus Hergele Meydanı Kentsel Yenileme Projesi yürütülmektedir.

Proje kapsamında; alandaki ticari faaliyetlerini yürüten esnafa faydalandırılmak üzere çeşitli proje alternatifleri düşünülmektedir. Bu doğrultuda; sahadaki mevcut çarşı esnafının dağınık ve sağlıklı mekansal koşullarının iyileştirilerek, daha toplu ve düzenli, refah ve modern bir çevrede ticari faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanarak, ulaşım güzergahları ile entegresinin sağlanabileceği bir alana taşınabilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 6306 sayılı Kanun'un 2nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 26/09/2018 tarih ve 167936 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile "Rezerv Yapı Alanı" olarak belirlenen Ankara ili Altındağ ilçesi Gümüşdere Mahallesi 19734 ada 9 parselin Ticaret Alanı kullanımına dönüştürülerek kamu yararının sağlanması amaçlanmaktadır.

4.1. Öneri Yapılaşma Koşulları

Yapılan plan değişikliği ile, söz konusu alana yaklaşık 2 km uzaklıkta bulunan Ulus Hergele Meydanı'nda, sağlıksız koşullarda ticari faaliyetlerini yürüten çarşı esnafının ticari koşullarını düzenleyerek faydalandırılmak ve 6306 sayılı Kanun kapsamında Rezerv Yapı Alanı ilanı olan sahada, dönüşüm projelerinde kullanılmak üzere, 19734 ada 9 parselin kullanımı düşünülmektedir.

Söz konusu alan, kademeli bir yapı bloğu olarak planlanmış, yapı 2 bodrum + asma kat + 3 normal kat olarak tasarlanmış, bloğun batı kısmında 7 katlı bir ofis bloğu projelendirilmiştir. Bu kapsamda, plan değişikliği ile parselin plan kullanımının Ticaret Alanı E:1.50 Yençok: 35.5 metre yapılaşma koşullarına dönüştürülmesi planlanmaktadır.

Plan değişikliğine konu Ticaret Alanı'na ait yapı yaklaşma mesafeleri ve plan notları plan üzerinde gösterilmiştir.

PLAN NOTLARI

GENEL HÜKÜMLER

1. PLANDA VE PLAN NOTLARINDA BELİRTİLMİYEN HUSUSLARDA, 3194 SAYILI İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ İLE 6306 SAYILI KANUN VE İLGİLİ YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ VE İLGİLİ DİĞER MEVZUAT HÜKÜMLERİ GEÇERLİDİR.
2. İNŞAAT AŞAMASINDA VE İŞLETME DÖNEMLERİNDE ÇEVRE DEĞERLERİNİN KORUNMASI AÇISINDAN; 2872 SAYILI ÇEVRE KANUNU VE BU KANUNA İSTİNADEN ÇIKARILAN
 - HAVA KALİTESİNİN KORUNMASI YÖNETMELİĞİ
 - SU KİRLİLİĞİ KONTROL YÖNETMELİĞİ
 - SU KİRLİLİĞİ KONTROLÜ YÖNETMELİĞİNİN UYGULANMASINA DAİR TEKNİK USULLER TEBLİĞİ
 - ATIK YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ
 - ÇEVRESEL GÜRÜLTÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ
 - ZARARLI KİMYASAL MADDE VE ÜRÜNLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ
 - ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ
 - TOPRAK KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİNDE BELİRTİLEN HÜKÜMLERE VE BURADA YER ALMAYAN İLGİLİ DİĞER YÖNETMELİK HÜKÜMLERİNE UYULMASI ZORUNLUDUR.
3. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDEKİ TESİSLERİN SU İHTİYACININ YERALTI SUYUNDAN KARŞILANMASI HALİNDE, 167 SAYILI YASA GEREĞİ TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI'NDAN (DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ) İZİN ALINACAKTIR.
4. ATIK SU ÇUKURLARI HİÇBİR ŞEKİLDE AKARSULARA BAĞLANAMAZ. LAĞIM MECRASINI HAKKINDA YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ GEÇERLİDİR.
5. "BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASINA DAİR YÖNETMELİK", "BİNALARDA ENERJİ PERFORMANSI YÖNETMELİĞİ", "ELEKTRİK KUVVETLİ AKIM TESİSLERİ YÖNETMELİĞİ" HÜKÜMLERİNE UYULMASI ZORUNLUDUR.
6. "06.03.2006 TARİHLİ VE 26100 SAYILI RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN DEPREM BÖLGELERİNDE YAPILACAK BİNALAR HAKKINDA YÖNETMELİK YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMIŞ OLUP BAKANLIĞIMIZA SUNULAN PLANLARIN PLAN NOTLARINDA "PLANLAMA ALANINDA YAPILACAK HER TÜRLÜ YAPIŞMADA 18.03.2018 TARİHLİ RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN "TÜRKİYE BİNA DEPREM YÖNETMELİĞİ" İLE 14.07.2007 TARİHLİ RESMİ GAZETEDEN YAYIMLANAN "AFET BÖLGELERİNDE YAPILACAK YAPILAR HAKKINDAKİ YÖNETMELİK" ESASLARINA UYULACAKTIR"
7. PLANLAMA ALANINDA ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRME YÖNETMELİĞİ UYARINCA "ÇED UYGUNDUR" YA DA "ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR" KARARI ALINMADAN UYGULAMAYA GEÇİLEMEZ. ÇED RAPORU KAPSAMINDA ALINACAK TEDBİRLER/KOŞULLARA UYULMASI ZORUNLUDUR. ÇED RAPORUNUN OLUMSUZ OLMASI HALİNDE BU DURUMUN ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI'NA BİLDİRİLEREK PLAN İPTALİNİN SAĞLANMASI ZORUNLUDUR.
8. PLANLAMA ALANINDA YAPILAN UYGULAMALAR ESNASINDA HERHANGİ BİR KÜLTÜR VARLIĞINA RASTLANMASI HALİNDE 2863 SAYILI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNUNUN 4. MADDESİ KAPSAMINDA EN YAKIN MÜLKİ İDARE AMİRLİĞİNE VEYA EN YAKIN MÜZE MÜDÜRLÜĞÜNE, TABİAT VARLIĞINA RASTLANMASI HALİNDE İSE, 1 NUMARALI CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ UYARINCA İLGİLİ TABİAT VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KOMİSYONUNA BİLGİ VERİLMESİ ZORUNLUDUR.
9. 5378 SAYILI "ENGELLİLER VE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN" VE BU KANUN KAPSAMINDA, PLANLAMA ALANINDA YER ALACAK KENTSEL, SOSYAL, TEKNİK ALTYAPI ALANLARINDA VE YAPILARINDA, TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜNÜN İLGİLİ STANDARTLARINA UYULACAKTIR.
10. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE YAPILACAK BÜTÜN YAPILARDA PLAN, FEN, SAĞLIK, GÜVENLİ YAPILAŞMA, ESTETİK VE ÇEVRE ŞARTLARI İLE İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİNE VE TSE TARAFINDAN BELİRLENMİŞ STANDARTLARA UYULACAKTIR.
11. PLANLAMA ALANININ TAMAMINDA, UYGULAMA AŞAMASINDA, İMAR KANUNU VE İLGİLİ YÖNETMELİKLERİ DOĞRULTUSUNDA, ENGELLİLER İÇİN GEREKLİ DÜZENLEMELER YAPILACAKTIR.

ÖZEL HÜKÜMLER

1. PLANLAMA ALANI İÇERİSİNDE, İHTİYAÇ DUYULMASI HALİNDE, TÜM İMAR ADA/PARSELLERİ VE PARK ALANLARI İÇERİSİNDE PLAN DEĞİŞİKLİĞİ YAPILMAKSIZIN TEKNİK ALTYAPI ALANLARI YAPILABİLİR. TEKNİK ALTYAPI ALANLARINDA; TRAFİK, TELEKOM YAPILARI, SANTRAL BİNALAR, ARITMA TESİSİ, SU DEPOSU VB. KULLANIMLAR YER ALABİLİR. BU ALANLAR VAZİYET PLANINA GÖRE İFAZ EDİLEBİLİR, İMAR ADA/PARSELLERİNİN YOLA CEPHESİ OLMAYAN BÖLÜMLERİNDE YAPILACAK TEKNİK ALTYAPI ALANLARININ MÜLKİYETİ İSE KAT MÜLKİYETİNE GÖRE BELİRLENİR.